

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 23 MEI 1917

No. 73

INHOUD

	Blz.
DE NIEUWE BEURSWET IN ZICHT?	381
Regeringscontrole op Buitenlandsche Beleggingen	382
De Benzinedistributie	383
Betekenis der Winstcijfers in de Jaarcijfers 1915 voor de Nederlandsche Levensverzekeringmaatschappijen opgenomen	384
De Verkoop van Bankatin	386
Index-cijfers	388
AANTEKENINGEN:	
Requisitie van Nederlandsche schepen in Engeland....	389
Oorlogsfinanciën in Engeland.....	389
Beslag op Duitsche schepen in Amerikaansche havens..	389
Amerikaansche levensmiddelprijzen in 1907, 1913 en nu	389
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	390
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	390—398
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hooghweg 122, telefoon no. 3000. Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

In verband met de Pinksterdagen zal het volgende nummer een dag later verschijnen.

22 MEI 1917.

De geldmarkt onderging weinig verandering gedurende deze week. De noteringen bleven onveranderd; in het algemeen was de positie echter ruimer en vooral de vraag naar call-geld verminderde sterk. Prima driemaandspapier werd aanvankelijk à 2½ pCt. later zelfs à 2 pCt. gemakkelijk geplaatst. De prolongatierente noteerde onveranderlijk 2½ pCt.

* * *

Donderdag a.s. zal wederom een inschrijving op schatkistpapier plaats hebben. De Minister biedt aan tot een totaal bedrag van ten hoogste 40 miljoen gulden, in dezelfde soorten als reeds herhaaldelijk heeft plaats gehad, n.l. drie- en zesmaands promessen en jaarsbiljetten. Aangezien vooral de banken belangrijk ruimer van middelen voorzien zijn, mag men op een beter onthaal hopen dan bij de laatste inschrijving.

De terugvloeiing van gelden naar de Nederlandsche Bank kon deze week sterke voortgang maken. Volgens den weekstaat is afgelost aan Binnenlandsche wissels circa 2½ miljoen en aan beleeningen circa 2 miljoen gulden, terwijl de rekening-courant saldo's van anderen vermeerderden met 16½ miljoen; f 21 miljoen vloeiden dus in totaal naar de Bank terug. Aangezien de regeering echter circa 12 miljoen noodig had, bedroeg de vermindering van den omloop van biljetten slechts tien miljoen.

* * *

De wisselmarkt was zeer bewogen en vooral in de tweede helft der week was de stemming uiterst flauw; echter alleen voor wissels op de oorlogvoerenden. De neutrale koersen ondergingen slechts kleine veranderingen. De geringe hoop op een spoedigen vrede, die vooral in de laatste weken gekoesterd werd, begint weder geheel te verdwijnen en hiermede ook de lust om eenigszins belangrijke saldi bij de oorlogvoerenden aan te houden. Door de sterke beperking van den buitenlandschen handel en de daardoor aanmerkelijk ingekrompen omzetten in buitenlandsche wissels, komt bovendien een onzekerheid in de markt, waardoor betrekkelijk gering aanbod reeds een buitengewone daling kan veroorzaken, waarna dan weder een kleine vraag de stemming totaal doet omslaan. Ook de nieuwe week opende wederom slecht, zoodat Londen voor 11,44 en lager werd afgedaan en Berlijn circa 36,70 bereikte. In den loop van den dag trad echter een krachtig herstel in en even moeilijk als 's morgens een bod, was 's middags een offerte te verkrijgen.

DE NIEUWE BEURSWET IN ZICHT?

In dezen tijd van toenemende staatsbemoeiing is het vrij hopeloos te pogen een nieuwen aanval op de individueele of corporatieve vrijheid te keeren. Te meer klemt dit, omdat zoo licht een dergelijk ondernemen als oratio pro domo wordt beschouwd; dit is tegenwoordig vaak het geval omdat juist de belanghebbenden meestal tevens degenen zijn, die het sterkst de gevaren en bezwaren der staatsinmenging zien. Toch wil ik het wagen eenige opmerkingen te maken naar aanleiding van het artikel: „Beursnotering van buitenlandsche effecten”, opgenomen in het nummer van 9 Mei. ¹⁾

Een ieder zal het eens zijn met de grondgedachte, dat het gewenscht is bij leeningen aan het buitenland de bevordering der nationale welvaart in het oog te houden. Kunnen wij met onze kapitalen aan onze industrie afzetgebieden, aan onzen handel relaties bezorgen, dan zal iedereen dit toejuichen. Maar is

¹⁾ Wij ontvingen te dezer zake nog een tweede bijdrage, welke men hierachter vindt afgedrukt.

hierbij contrôle door den Staat of door een zijner organen gewenscht?

In de eerste plaats wil ik er de aandacht op vestigen, dat contrôle vrijwel onmogelijk is, indien zij zich niet over het geheele zakenleven kan uitstrekken. De heer v. T. d. B. gewaagt van contrôle op de toelating van buitenlandsche effecten tot de officiële notering; welnu, men zal zich weten te helpen door het creëren van naamlooze vennootschappen in den geest van de American Foreign Securities Company in de Vereenigde Staten; deze is eene zuiver binnenlandsche maatschappij maar heeft geen anderen werkring dan het verleen van voorschotten aan Engeland en Frankrijk; de oude Hollandsche Beleggings-Compagnie rediviva! Wil de heer v. T. d. B. de zegenrijke werking der staatsbemoeiing werkelijkheid zien worden, dan zal hij wel genoodzaakt zijn de contrôle ook over binnenlandsche effecten uit te strekken. Maar hoe zal deze dan moeten geschieden? Tal van moeilijkheden doen zich aanstonds voor. Hoe zal men b.v. handelen ten opzichte van industriële ondernemingen, die niet alleen in Nederland, maar ook in het buitenland werken? Ik noem aandeelen Jurgens, Koninklijke Petroleum, Ned. Gist- en Spiritusfabriek, Van den Bergh's Limited, Lever's Zeepfabrieken; zal de Staat bij iedere emissie nagaan, waarvoor het nieuwe geld zal worden aangewend? De heer v. T. d. B. memoreert het geval, dat in Nederland pandbrieven geplaatst zijn van een Zwitsersche maatschappij, die in Argentinië het hypotheekbedrijf uitoefent. Maar is er principiël verschil tusschen deze hypotheekbank en de vele Nederlandsche, welke in de Vereenigde Staten of Argentinië werken? Door deze nationale ondernemingen zijn de handelsbetrekkingen met Amerika waarlijk niet in belangrijke mate verlevendigd; maar dan zal de Staat ook geen enkele nieuwe uitgave van dergelijke pandbrieven meer mogen toelaten. Consequent doorredeneerende, zal voorts de Staat het oog er op moeten houden, dat de groote banken geen transacties met het buitenland afsluiten zonder dat onze handel en industrie daarvan profiteren. Er is meer; men zal het verderfelijke „nieuw-zegel“-systeem moeten handhaven, want anders bestaat de mogelijkheid, dat ons publiek zijn belang bij hier genoteerde Amerikaanse en Russische fondsen sterk uitbreidt. Maar, blijft het nieuwe zegel gehandhaafd, dan is het voor goed uit met de effecten-arbitrage op onze beurs, terwijl wij juist een prachtige kans hebben een groot deel der Londensche effectenzaken tot ons te trekken; immers er zullen voorloopig weinig Duitschers gevonden worden, die op de Londensche Beurs zullen gaan opereeren. De nieuwe zegelwet zal onze arbitrage reeds zeer belemmeren, maar met het nieuw-zegel-systeem zou men haar den nekslag toebrengen.

Het artikel zou te uitgebreid worden, wilde ik alle gevallen opnoemen, maar het zal, naar ik vertrouw, ieder duidelijk zijn, dat de taak van den Staat of zijn orgaan buitengewoon moeilijk zou worden. Door de abstracte begrippen van „Staat“ en „Orgaan van den Staat“ te bezigen, cijfert men niet het feit weg, dat men toch menschen noodig heeft, en welke man of commissie zal eene dergelijke taak op zich durven nemen? Men houde wel in het oog: hij mag niet belanghebbende zijn; en wie is dat niet? In ieder geval zal het geen zakenman zijn; men zal dus een ambtenaar moeten aanwijzen, gelijk trouwens overal waar de Staat optreedt, de met de speciale functie belaste ambtenaar gewoonlijk den doorslag geeft.

En de aldus werkende Staat zal dan moeten uitmaken, of aan de redelijke binnenlandsche vraag naar kapitaal voldaan is, of de compensaties voldoende zijn, enzovoorts.

Reeds onder de thans vigeerende beurswet is het gebleken hoe moeilijk het is de bepalingen naar den geest der wet toe te passen (onder andere wat de vraag betreft of een fonds al dan niet als buiten-

landsch is te beschouwen); hoe zou het dan bij zulk een ingewikkeld systeem gaan? Bovendien werkt de staatsmachine altijd langzaam, hetgeen speciaal bij emissies een groot bezwaar zal zijn. Om al deze redenen is staats-contrôle te verwerpen. Men zal, mijns inziens, beter tot het gestelde doel komen, wanneer men het publiek tot nationale belegging opvoedt.

In deze richting is de laatste jaren reeds veel bereikt; de Nederlandsche Handel-Maatschappij en de Twentsche Bankvereeniging hebben het eerst de nationale gedachte bij de belegging op den voorgrond geplaatst (men denke bijvoorbeeld aan den Koninklijken Hollandschen Lloyd) en thans is de belegging in nationale fondsen haast mode geworden.

Men late de banken rustig voortgaan; de idee van de nationale belegging heeft bij ons wortel geschoten, en niet licht zal thans een groot bankierconsortium gevonden worden, dat eene buitenlandsche leening zal overnemen, wanneer daar geen voordeelen voor onze nijverheid en handel tegenover staan. Den heer v. T. d. B. zal het toch wel bekend zijn, dat reeds thans de Nederlandsche Bank weigert steun te verleen bij het verstrekken van voorschotten op korten of langen termijn aan het buitenland, wanneer aan bovengenoemde voorwaarde niet voldaan is. Een zachte wenk zal voldoende zijn; men denke aan den Federal Reserve Board, die om goudinvoer te bevorderen, gedurende eenigen tijd leeningen aan de Geallieerden belet heeft.

Op de hierboven geschetste wijze zal ook zonder Staatsinmenging, die in het bijzonder bij den handel en de industrie zoo gevaarlijk is, de kapitaalbelegging in de goede richting geleid kunnen worden.

L. H. v. L.

REGEEERINGSCONTROLE OP BUITENLANDSCHE BELEGGINGEN.

De protectionistische wind, die ook over ons land waait, vervult ieder vrijhandelaar met zorg voor de toekomstige welvaart des vaderlands.

De stroom moge nog zoo sterk zijn, wie er een gevaar voor onzen handel en onze industrie in ziet, moet op zijn post staan en doen wat hij kan om hem te keeren.

In nr. 71 van dit weekblad werd het denkbeeld voorgestaan, dat regeeringscontrôle geoefend zou worden op de toelating van buitenlandsche effecten, met het doel de binnenlandsche nijverheid te steunen.

Men moet, in dien zin werd er betoogd, niet alleen vragen of een belegging voor den eigenaar voordelig is, maar ook, of ze ons land vooruitbrengt, en die vraag kan alleen de regeering beoordeelen.

„Aan dit punt is in ons land tot heden te weinig aandacht besteed.“ Ik wensch den schrijver deze laatste illusie, dat we hier met een gloednieuw denkbeeld te doen zouden hebben, te ontnemen. Misschien, dat het enthousiasme voor deze beschermingspolitiek verflauwt, wanneer men zich te binnen brengt, dat men niet met nieuwe wijsheid, maar met oude dwalingen te doen heeft, die wij reeds midden der vorige eeuw of nog vroeger over boord wierpen.

Het is tragi-komisch te zien, hoe de menschheid van heden weer in al de oude fouten vervalt, die ze juist een eeuw geleden, na de Napoleontische oorlogen maakte, en waarvan wij althans sindsdien lang terugkwamen. De toën en de nu gehouden betoogen lijken als twee druppels water op elkaar. Toën — hebben wij ons leergeld betaald; en toën waren onze fouten vergeeflijk: wij waren in een miserabelen toestand, een uitgeput, verarmd, gedemoraliseerd land, dat het geloof in eigen kracht verloren had en de staathuishoudkunde begon pas een wetenschap te worden. Ieder beantwoorde zelf de vraag of onze fouten thans even vergeeflijk zouden zijn.

Hoewel, zooals nog onlangs een schrijver (Dr. W. L. D. van den Brink) opmerkte, onze buitenlandsche beleggingen in het begin der 19e eeuw de oorzaak

waren, dat er nog wat gered was, kregen we in 1816 (en toen was het al niet geheel een nieuwigheid) eerst een Kon. Besl. en daarna een wet, waarbij het introducereen hier te lande van buitenlandsche beleggingen door tal van maatregelen belemmerd werd, met het uitgesproken doel „de kapitalen in het land te houden”, landbouw, handel en nijverheid te steunen.

Het bleek allengs, dat men alleen de buitenlandse bankiers bevoorreed had; het beleggende publiek wende er zich aan het te doen zonder den waarborg, die de introductie hier te lande gaf, en — last not least — men ging inzien, dat protectie uit den boeze was. In 1824 reeds werd de wet zeer verzacht; in 1856 werd het denkbeeld geheel van de baan geschoven met deze beteekenissvolle woorden in eene considerans: „opdat. de belemmeringen tegen het sluiten van vreemde leeningen hier te lande worden weggenomen”. In 1910 is het laatste overblijfseltje der wet van 1824 verdwenen.

Men leze op de evolutie der denkbeelden G. K. van Hogendorp maar eens na. Reeds in 1818 zegt hij: „De groote vraag is al sedert enigen tijd deze, of de regeering iets met vrucht (hierin) doen kan tot nut van het algemeen.” En in 1823 betoogt hij uitvoerig, dat men alleen misbruiken moet tegengaan, en dat daarvoor vrijheid het beste is.

„Dagelijks neemt de verlichting toe onder alle klassen van ingezetenen. Worden er eens ongewone voordeelen bij eene vreemde geldligting aangeboden, zoo zal men daarin zelfs het gevaar ontdekken hetwelk men loopt, en er zijn reeds voorbeelden in vroegeren tijd, dat zulk een gevaar is ingezien en uit den weg gegaan.”

Ik geloof dat G. K.'s standpunt nog steeds het eenige goede is. Alleen misbruik — het introducereen van onsoliede fondsen — moet gekeerd worden. Ieder zal het er wel over eens zijn, dat dat het beste aan vakkringen is toevertrouwd, desnoods onder een oppertoezicht of opperste instantie der regeering. Maar onze nijverheid moet er niet komen doordat de rentenier nolens volens gedwongen wordt haar te steunen, (en zich dus wel in alle bochten wringen zal om aan dien dwang te ontkomen,) maar uit eigen kracht, energie, ondernemingsmoed. Domheid wordt alleen bestreden door ontwikkeling, niet door dergelijke lapmiddelen.

De omstandigheden waaronder de beurswet tot stand kwam, dit zal wel ieder toestemmen, waren zóó dringend en van zóó geheel eigen aard, dat zij voor normale tijden niets praejudiceeren.

Nog een gewichtig argument tegen de voorgestelde regeeringsbemoeyenis kan men vinden bij Buys (Nederlandsche Staatsschuld): een dergelijke bemoeyenis kan slechts onze neutraliteit tegenover geldopnemende staten in het gedrang brengen.

Hogendorp schrijft in 1823: „Ik zelfs ben daarin de eerste geweest om mijn dwaling te erkennen; ik had medegewerkt tot de wet op de geldleeningen, en ik heb al lang aangeraden om dezelve in te trekken.”

Moet inderdaad, zooals de schrijver in dit weekblad veronderstelt, onze wetgever van 1917 weer in dezelfde dwaling vervallen, als waarvan die van 1816 de dupe werd, dan kunnen we alleen hopen, dat de inkeer even spoedig kome, en even ruiterlijk erkend worden zal.

E. C. v. D.

DE BENZINEDISTRIBUTIE.

Het is een opvallend verschijnsel, dat in een tijd, waarin het woord benzinegebrek talloze malen wordt gehoord of gelezen, waarin de schaarschte dezer brandstof verschillende bedrijven heeft beperkt of stilgelegd, nog zooveel luxe-auto's, plezierjachten en motorfietsen op wegen en wateren worden gezien, voor het genoegen van den eigenaar verspillend de benzine, die zooveel beter voor productieve doeleinden kon worden aangewend. Velen zullen het verschijnsel

met verontwaardiging en afkeuring hebben waargenomen, eerst verontwaardigd over de burgers, die zoozeer hun gebrek aan gemeenschapsgevoel toonen, daarna het afkeurend, dat de regeering maar niet ingrijpt.

Intusschen heeft de regeering ingegrepen: zij heeft de distributie van benzine ter hand genomen en de verbruikers ontvangen slechts zulke hoeveelheden als zij voor algemeen productieve doeleinden noodig hebben. Er heeft dus in zekeren zin rantsoeneering plaats, waarbij ieders rantsoen naar omstandigheden wordt bepaald. Evenals bij tal van andere artikelen, waarin door overheidsbemoeying wordt voorzien, wordt hier controle uitgeoefend op de door ieder te verkrijgen hoeveelheden.

Het ligt voor de hand, dat men tot deze wijze van rantsoeneering is overgegaan, aangezien zij bij andere artikelen bewezen heeft goed te werken, maar zou men in dit speciale geval niet een stap verder moeten gaan ter bereiking van het doel: voorkoming van benzineverspilling? Hier toch heeft men te maken met een artikel, waarvan verschillende verbruikers groote voorraden bezitten, zoodat controle bij de verkrijging geenszins tot resultaat heeft controle van het verbruik.

De controle bij verkrijging is voor voedingsmiddelen voldoende, omdat controle van het verbruik daar ondoenlijk zou zijn, voorts wijl de rantsoenen voor de verschillende verbruikers gelijk of ongeveer gelijk kunnen zijn en dusdanig worden bepaald, dat verkrijging en verbruik vrijwel gelijk met elkander opgaan. Bovendien worden door particulieren gevormde voorraden niet opgebruikt, zoodat de artikelen bij nog hooger nood, door inbeslagneming van voorraden voor eigen verbruik, nog altijd voor het algemeen nut kunnen worden aangewend. Voor gas en electriciteit, waarvoor, in tegenstelling met het preventief kaart- en bonstelsel voor de voedingsmiddelen, een repressieve rantsoeneering in het leven is geroepen — mogelijkheid van afsnijding van den aanvoer — geldt de bijzondere omstandigheid, dat verkrijging en verbruik vrijwel geheel identiek zijn, zoodat ook hier de rantsoeneering bij verkrijging voldoende is.

Geheel anders is dit bij een artikel als benzine. De behoeften der verschillende verbruikers loopen zeer ver uiteen, het verbruik van iederen consument op zichzelf kan zeer wisselvallig zijn, de gevormde voorraden blijven niet intact, maar worden verspild. De rantsoeneering bij verkrijging heeft tengevolge, dat de industrieel, de vrachtschipper, de plattelandsgeneesheer, die geen voorraad hebben opgeslagen, ernstig in ongelegenheid geraken, terwijl de plezierreiziger, die bij gebrek aan saamhoorigheidsbesef voor groote voorraden zorgde, er maar lustig op los kan tuffen.

Het huidige stelsel heeft voorts nog een ander ernstig bezwaar. Op zich zelf valt op het motief, dat bij den opzet der distributieregeling leidend is geweest: instandhouding van het bedrijf en voorkoming van werkloosheid, niets af te dingen. Zonder toezicht op het verbruik staat echter allerminst vast, dat de gedistribueerde benzine ook inderdaad aan het bedrijf zal ten goede komen. Men denke zich de ondernemer van een automobielverhuurbedrijf, wien, voor de hem toegewezen benzine, fancy-prijzen geboden worden! Is het wonder, dat, naar beweerd wordt, in het verborgen een formeele handel in gedistribueerde benzine bezig is tot ontwikkeling te komen, waarbij voor het uitnemend bedoelde beginsel der Regeering ten slotte de koopkracht van den particulieren automobielbezitter in de plaats treedt?

Controle bij het verbruik moet juist bij dit artikel wel mogelijk zijn: men verbiede eenvoudig het gebruik van alle door benzine gedreven vervoermiddelen en verleene consent aan hen, die daaraan werkelijk behoefte hebben. Laat de Distributiewet zulk een maatregel niet toe en geeft ook de Motorwet geen

macht tot intrekking der rijbewijzen, dan is een wetje in enkele dagen tot stand te brengen. En als bijkomstig voordeel heeft men nog de provincieletters bij de autonummers, waarvan men partij kan trekken door te bepalen, dat iemand met consent zich niet buiten zijn provincie mag begeven, teneinde te voorkomen, dat consenthouders hun wagens ook voor lange pleziertochten bezigen of afstaan. Met een H-auto in Twente te rijden is in dezen tijd toch wel een misdadig genoeg.

Zou men tot zulk een krachtige regeling van het verbruik overgaan — mogelijk is ook bij het militaire gebruik nog beperking aan te brengen — dan lijkt het zeer wel waarschijnlijk, dat veel van de in voorraad gehouden benzine beschikbaar zou komen. Reeds nu leidt de benzinenudd tot aanbod van motorrijtuigen, die men nu toch niet kan gebruiken; zou verbod van benzineverbruik ook niet velen nopen tot verkoop van hun voorraad?

De ontwikkelingsgang van het overheidsingrijpen in de voorziening met tal van benodigdheden toont begrijpelijkerwijze een steeds meer naderen tot het verbruik der artikelen, iets waarvan broodkaarten, bonboekjes en vooral de vragenlijsten voor de brandstoffendistributie blijk geven. Ware het niet gewenscht, in dit geval nog verder dienzelfden weg te vervolgen en waar hier de mogelijkheid bestaat het verbruik zelve onder controle te stellen? De practijk bewijst, dat de tegenwoordige maatregelen niet voldoende zijn om de genoegens van enkelen te beperken ten bate van het economisch belang der gemeenschap.

P.

BETEKENIS DER WINSTCIJFERS IN DE JAARCIJFERS 1915 VOOR DE NEDERLANDSCHE LEVENSVZERKERING- MAATSCHAPPIJEN OPGENOMEN.

In het vorige nummer van dit blad werd aange- toond, dat, behoudens de bij de vervaardiging voorge- komen onjuistheden, in de Jaarcijfers waren neerge- legd bruto winstcijfers der Nederlandsche Levens- verzekeringmaatschappijen, die uit de netto-winst der verslagen verkregen waren door bij deze de afschrij- vingen op Effecten, Vaste goederen, Meubilair en Koersverschil op buitenlandsche wissels op te tellen.

Na de vraag naar de technische juistheid dezer aldus vervaardigde cijfers rijst nu die naar de betee- kenis, welke aan deze cijfers is toe te kennen. Om zich daarvan rekenschap te geven, is het noodig eerst de begrippen bruto- en netto-winst voor de levens- verzekering-maatschappij nader te beschouwen.

De S.'15 ¹⁾ hebben als verschil tusschen bruto- en netto-winst aangenomen het totaal der afschrijvingen bovengenoemd. Zij hebben daarbij klaarblijkelijk alle afschrijvingen en andere correcties voor waarde- vermindering over één kam geschoren, althans ze alle op één lijn gesteld. Deze afschrijvingen, die ten opzichte der verschillende onderdeelen van het bezit bij de levensverzekering-maatschappijen worden toe- gepast, zijn echter van verschillenden aard. Te onder- scheiden vallen toch:

a. Afschrijvingen, voortvloeiende uit waardevermin- deringen van privaten aard, die meer direct haar oor- sprong vinden in de persoon of instelling, die als debiteur bij het bezit optreedt, of in de materiele eigenschappen van het goed, waarin het bezit is be- legd. Als voorbeeld hiervan mogen gelden die ten opzichte van agentensaldi, in de meeste gevallen ook die ten opzichte van vaste goederen en meubilair.

b. Afschrijvingen voortvloeiende uit waardevermin- deringen van algemeen economischen aard, die haar oorsprong vinden in de economische omstandigheden, welke zich voordoen op het tijdstip, waarop de waar- deering plaats vindt. Dit vormt bijv. het hoofdbes- taandeel der afschrijving op effecten en van het

verlies op buitenlandsche wissels voor zoover nog aanwezig.

Bovendien treden op:

c. Afschrijvingen, die verricht worden, om de be- trekkelijke bezitting tot een te voren vastgesteld bedrag in de balans opgenomen te krijgen. (Meu- bilair tot f 1 e.d.) Zij staan het dichtst in karak- ter bij de afschrijvingen, die voortvloeien uit de waardeverminderingen sub a, omdat zij te beschou- wen zijn als uitvloeisel van een zich zelf opgelegd systeem.

d. Afschrijvingen van gemengden aard, ontstaan meestal uit vermenging van die sub a en b of van die sub a en c. Zij doen zich voor bij effecten als ver- menging van die sub a en b, bij vaste goederen en meubilair als vermenging van die sub a en c.

Daar nu de verschillende bestanddeelen der afschrijvingen ontstaan uit vermenging van die sub a en b, voor een insider van het bedrijf reeds moeilijk, doch voor een outsider in 't geheel niet zijn vast te stellen, is het voor den laatste noodig afschrijvingen sub d in te deelen bij diegene der vorige groepen, die het hoofdbestanddeel er van vormen.

Ook evenwel de afschrijvingen uit vermenging van die sub a en c ontstaan zijn voor den outsider niet met zekerheid te scheiden, zoodat hij practisch genood- zaakt zal worden, een bepaalde afschrijving sub d in haar geheel in te deelen bij die sub a of bij die sub c.

Hierdoor blijven ten slotte drie groepen over, waarvan de groep a ten nauwste verband houdt met de eigenlijke bedrijfsuitoefening, de groepen b en c daarvan meer los staan.

Voor de bepaling van een bruto-winstcijfer is deze splitsing onmisbaar; door alle afschrijvingen te zamen te nemen moesten de S.'15 dan ook tot een bruto- winstcijfer geraken, dat principieel onjuist en te hoog was.

Wie zich dus tot taak stelt, belangstellenden voor te lichten met behulp van een winstcijfer, dat voor hen belang heeft, zal met zich zelf tot klaarheid dien- nen te komen, welke der afschrijvingen het verschil tusschen bruto- en netto-winst vormen, en welke reeds, vóór dat de bruto-winstbepaling plaats vindt, moeten zijn in rekening gebracht. Het van technische onjuist- heden gezuiverde cijfer volgens het systeem der Jaar- cijfers is voor dat doel m.i. niet geschikt.

De gepubliceerde winstcijfers laten zich echter nog van een andere zijde bezien.

Elk bedrijf wordt toch in een zekeren ondernemings- vorm uitgeoefend, tengevolge waarvan er in de be- stuursfunctie steeds tweeërlei elementen zijn aan te wijzen. Het eene zou ik willen aanduiden als de be- drijfsuitoefening in engeren zin, het andere als het verrichten van een complex van handelingen, die haar oorsprong vinden in den specialen ondernemings- vorm, die voor het bedrijf is gekozen. De winst uit het eerste element is de bedrijfswinst, die in het on- derhavige geval zou voortvloeien uit het bedrijf van verzekeren als zoodanig; die uit het tweede vormt het verschil tusschen totale winst en die uit het eerste verkregen en ontstaat uit het financieren, dat meer en meer aan dit bedrijf verbonden is geraakt.

Nu is het verzekeringsbedrijf in het algemeen te ontleden in twee bestanddeelen, n.l. het administra- tiebedrijf, en het aanvaarden van de risico door an- deren gelooopen. Bij het levensverzekeringsbedrijf komt daar evenwel een derde bestanddeel bij, n.l. het finan- cieren der waarden, die als een onmiddellijk uitvloeisel van het tweede bestanddeel in het bedrijf worden ge- voerd, d.i. het financieren van de belegging der pre- miereservé.

Het resultaat van deze drie gedeelten te zamen is dus de bedrijfswinst van het geheele bedrijf, of zoo men wil de netto-winst van het verzekeringsbedrijf in engeren zin.

Daarnaast treedt dan op winst ontstaan uit de ver- richtingen, die samenhangen met den ondernemings-

¹⁾ Samenstellers der Jaarcijfers 1915.

vorm, waarin het bedrijf wordt uitgeoefend, bestaande, in hoofdzaak uit het financieren der in het bedrijf uit de winsten van vroegere jaren achtergebleven gelden, die in den vorm van belegde reservefondsen e.d. optreden, in bijzaak uit het financieren van het gestorte kapitaal en der gelden, die in den loop van het jaar binnen vloeien en nog geen aangewezen bestemming hebben. Het resultaat van dit financieren beïnvloedt de totale winst der maatschappij, doch is los van de bedrijfswinst.

De meeste directies gevoelen geen belang deze scheiding te maken, die ook, zolang het voortbestaan der maatschappij niet wordt bedreigd, van geen praktisch nut is. Het gevolg daarvan is echter, dat zij in de gepubliceerde verslagen de rendementen uit de belegde premie-reserve verkregen en die uit de belegde reservefondsen en andere beleggingen ontstaan, onderling veelal vermengen, en dat de waardeverminderingen, die betrekking hebben op de bezittingen in elk onderdeel afzonderlijk voorkomende, al evenmin worden vermeld.

De laatsten zouden bijv. op de volgende wijze zijn in te deelen:

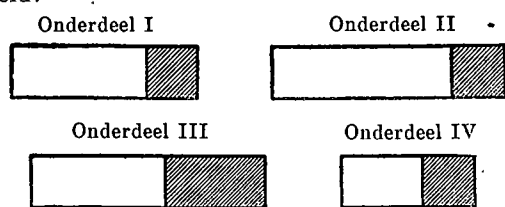
I. *Administratiebedrijf*. Hiertoe zou zijn te rekenen waardedaling der agentensaldi, der in eigen gebruik zijnde gebouwen, van het meubilair, enz.

II. *Het risico-loopen*. Hiertoe zouden zijn te rekenen niet ontvangen premiebedragen.

III. *Het beheer der belegde premie-reserve*. Hiertoe behoort de waardevermindering der belegde premie-reserve.

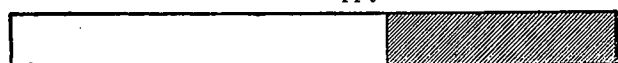
IV. *Het financieren*. Hiertoe behoort de waardedaling van belegde reservefondsen, belegde kasgelden e. d.

Nu zou men dus een stap verder kunnen gaan en ten opzichte van elk der ondernemingsonderdeelen begrippen bruto- en netto-winst invoeren, waarvan het verschil zou worden gevormd door de bovenbedoelde waarde-wijzigingen. Schematisch aldus voorgesteld:

terwijl de S.'15 namen:

Maatschappij.

De geheele rechthoekjes zijn daarbij de bruto-winsten (opgemaakt volgens systeem S.'15), de geharceerde gedeelten de waardeverminderingen ten opzichte van elk onderdeel. De grootte der verschillende rechthoekjes is volstrekt willekeurig genomen.

Nu is het duidelijk, dat, zodra er sprake is van overname van de portefeuille, alleen van belang is de som der netto-winsten uit de onderdeelen I, II en III verkregen; de rendementen van onderdeel IV zijn immers, evenals het bezit zelve in onderdeel IV opgenomen, onvervreemdbaar eigendom der aandeelhouders. Worden dus in de verantwoordingen der maatschappijen de netto-rendementen uit het bezit in onderdeel III aanwezig vermengd met die in IV, dan zal ter bepaling van de juiste bedrijfswinst een scheiding moeten worden aangebracht.

Zolang dit niet is geschied, weet dan ook niemand, wat in het Nederlandsche Levensverzekeringsbedrijf is verdiend. Het cijfer f 4.185.000 wilde immers voorstellen de winst door de Nederlandsche Levensverzekering-maatschappijen en niet de winst door het Nederlandsche Levensverzekerings-bedrijf gemaakt. Slechts het laatste had evenwel voor Minister Treub,

toen hij monopolie-plannen koesterde direct interesse en heeft dit voor hen, die zich omtrent de praktische waarde dier plannen een oordeel willen vormen. Om toch aan winsten uit onderdeel IV in het monopoliebedrijf te komen zou het eerst een bestaansduur achter den rug moeten hebben, ongeveer overeenstemmend met den gemiddelden levensduur der bestaande maatschappijen, zouders in dat bedrijf winsten moeten zijn gemaakt, en ten opzichte van deze een dividendpolitiek gevoerd moeten zijn, die overeen kwam met die, door de thans bestaande maatschappijen gevoerd. Met de mededeeling van Minister Treub voor oogen, dat hij zich voorstelt, dat zelfs de eerste jaren wel eens zonder eenige winst zou moeten gewerkt worden, liggen rendementen uit onderdeel IV voor het monopoliebedrijf dus nog in het verre verschieft.

Een ruw denkbeeld, wat voor de bestaande maatschappijen de winst uit het onderdeel IV beteekent, verkrijgt men, door optelling van de kolom „Alle overige reserves” uit de Jaarcijfers 1915, aanwijzende een bedrag van f 11.469.000. Rekent men, dat hierover bijv. 4 pCt. wordt gemaakt, dan is het ruwe verschil tusschen de winst der Levensverzekering-maatschappijen en dat uit het Levensverzekeringsbedrijf uit dien hoofde alleen reeds f 458.760. Buiten beschouwing zijn dan nog gelaten de rendementen uit belegd eigen kapitaal en uit die gelden, welke nog geen bepaalde bestemming hebben.

Doen de beide bovengenoemde bedenkingen het volgens het systeem der Jaarcijfers vervaardigde bruto-winstcijfer voor belangstellenden in verband met mogelijke monopoliseering reeds sterk in betekenis verminderen, nog een derde omstandigheid komt zich daarbij voegen.

In een vorig nummer van dit blad ¹⁾ zette ik reeds uiteen, dat de onderlinge maatschappijen met het monopolie-plan Treub niets te maken hebben, omdat deze maatschappijen niet als verzekeringsondernemingen zijn aan te merken. De door de onderling verzekerden behaalde winst moet dientengevolge ter bepaling der bedrijfswinst der verzekeringsmaatschappijen buiten beschouwing blijven.

Naast deze winstdeelen in het onderlinge bedrijf treden evenwel in de verzekeringsmaatschappijen diegenen der verzekerden, welker polis hun een aandeel in de winst garandeert. Iemand, die een dergelijk contract sloot, deed dit met de gegevens en geschiedenis der maatschappij voor oogen, die hem periodiek een deel van zijn betaalde premie in den vorm van een winstaandeel terugbetaalt, waardoor deze effectief voor hem lager wordt. Voor de levensverzekeringsmaatschappij beteekent deze uitkeering een deriving van een deel der winst, 't geen op de totale winst van alle verzekeringsbedrijven een verlagenden invloed uitoefent. Zij heeft toch op het rendement dezer bedrijven hetzelfde effect als een verlaging van premie zou tweewegbrengen.

Overbrenging van dergelijke contracten in een bedrijf, dat geen winst uitkeert, zou trouwens bezwaarlijk denkbaar zijn zonder uitkeering van een schadeloosstelling in eens aan de verzekerden of zonder verlaging der door hen te betalen premiën. Beide systemen, het een in den vorm van renteverhooging, 't andere in den vorm van premiedaling zouden dus het rendement der nieuwe instelling verlagen met een bedrag dat overeenstemt met de thans uitbetaalde winstuitkeeringen.

Eerst als ook de invloed van dit element op het bruto-winstcijfer zal zijn toegepast zal dus een bedrag ontstaan, dat althans bij benadering de winst van het levensverzekeringsbedrijf, zooals het in den tegenwoordigen vorm wordt uitgeoefend, weergeeft en eenigermate geschikt is, om de basis van overwegingen uit te maken.

Het ligt in mijn bedoeling gelijktijdig met de publi-

¹⁾ No. 71, pag. 342 v. v.

catie der resultaten den weg te beschrijven, dien ik gevolgd heb, om tot deze te geraken.

J. G. DE JONGH.

* * *

Naar aanleiding van het artikel „De juistheid van het winstcijfer f 4.185.000 der Nederlandsche Levensverzekeringmaatschappijen”, in het vorig nummer van dit tijdschrift, verzoekt Mr. W. H. A. Elink Schuurman ons mede te deelen, dat zijn aandeel in de tabellen opgenomen in de Jaarcijfers 1915, blz. 152—159, om welke tabellen het in dezen gaat, zich heeft beperkt tot overleg omtrent de inrichting. De cijfers zelf zijn niet door hem bewerkt doch, gelijk aan het hoofd der tabellen wordt medegedeeld, door het Centraal Bureau rechtstreeks ontleend aan opgaven en verslagen der maatschappijen.

DE VERKOOP VAN BANKATIN.

Gelijk bekend, werd tot het uitbreken van den oorlog het op Banka gewonnen tin voor rekening van het Indische Gouvernement in Nederland verkocht. De verkoop geschiedde door tusschenkomst van de Nederlandsche Handel-Maatschappij bij wege van periodieke veilingen te Amsterdam en Rotterdam. Om welke bedragen het hierbij gaat vermeldt het jaarverslag der Handel-Maatschappij. Bedroeg de bruto opbrengst in de jaren 1905—1910 tusschen de 20 en 25 millioen, waarmede reeds een voor vroegere jaren ongekend hoog cijfer werd bereikt, in de jaren 1911, 1912 en 1913 steeg de opbrengst tot 35,40 en 38 millioen. Het behoeft dus wel geen nader betoog, dat bij een richtige organisatie van den verkoop het financiëel belang van den Indischen schatkist in hooge mate betrokken is, terwijl het zich tevens laat begrijpen, dat bij een omzet van zoodanigen omvang zich in het artikel allengs een handel van beteekenis had ontwikkeld. Een geregelde termijnmarkt had zich gevormd en naast den eigenlijken handel hadden tal van andere groepen, stoomvaartmaatschappijen, bankiers, assuradeuren, veemen, werklieden enz. — kortom de „omgeving” van de markt, zooals een op 14 dezer aan den Minister van Handel verzonden adres, der Vereeniging voor den Handel in Tin en andere Metalen in Nederland, het noemt — bij de geregelde veiling een grooter of kleiner belang.

Het uitbreken van den oorlog dwong de Regeering tot een andere wijze van verkoop. Zij volgde het voorbeeld van de Billiton Maatschappij en bracht het metaal in Indië ter markt. De ervaringen met deze wijze van verkoop opgedaan — in het laatste jaarverslag der Javasche Bank „hoe langer hoe meer een succes” genoemd — hebben voor eenigen tijd de Indische regeering aanleiding gegeven er in Den Haag op aan te dringen den tinverkoop ook in de toekomst in Indië te doen plaats hebben. De Minister van Koloniën heeft hierop door tusschenkomst van zijn ambtgenoot van Handel advies verzocht van de Kamers van Koophandel te Amsterdam en Rotterdam, en daarbij in het bijzonder de vraag gesteld „of en zoo ja, welke economische bezwaren, aan het belang het moederland ontleend, tegen de overbrenging van de tinnaakt aangevoerd kunnen worden”.

De Kamer te Rotterdam kwam het eerst met haar antwoord gereed. Zij herinnerde er aan, hoe zij in 1908, toen de vraag eveneens ter sprake was gekomen, in tegengestelden zin had geadviseerd, doch meende, dat thans de omstandigheden veranderd waren. „Deze tinsoort — aldus citeerde de Kamer met haar jongste jaarverslag — had tot nu toe in hoofdzaak haar weg gevonden naar centraal-Europa en was bij den grootsten consument, Amerika, dat de halve wereldproductie verbruikt, een geheel veronachtzaamde soort geworden.” Thans is dit geheel veranderd. De vooroordeelen, die uit onbekendheid met het Bankatin wellicht tegen deze soort bestonden, zijn op weg overwonnen te worden en dank zij de directe

stoomvaartverbinding met Amerika heeft reeds in 1915 een zeer belangrijk deel der Banka-productie zijn weg naar Amerika gevonden. Frankrijk, dat voor Billiton-tin te Batavia reeds lang koper was, is thans ook een geregeld afnemer van Banka-tin geworden, terwijl ook Rusland direct uit Indië via Wladiwostock tin heeft betrokken. Verschillende andere consumptielanden hebben voorts via Singapore hunne behoefte ten deele door tin uit Ned.-Indië gedekt.

Deze beschouwingen der Rotterdamsche Kamer vinden in de cijfers bevestiging. Zelfs heeft, gelijk uit het staatje blijkt, de verschuiving zich in 1916 nog geaccentueerd.

Uitvoer van tin in tons.

Bestemming.	1913		1915	1916
	Uit Nederland	Billiton-tin uit Ned.-Indië	Uit Ned.-Indië	Uit Ned.-Indië
Nederland	—	—	1.042	2.056
Duitschland en achterland	11.807	—	—	—
Amerika	478	—	2.444	11.682
België	1.368	—	—	—
Engeland	1.310	—	3.581	3.503
Frankrijk	251	1.219	2.335	3.332
Rusland	2.605	—	—	711
Oostenrijk	—	569	—	—
Japan	—	—	95	1.000
Andere	765	339	4.442	1.613
Totaal....	18.584	2.127	13.939 ¹⁾	23.897 ²⁾

¹⁾ Waarvan 2.500 tons Billiton tin.

²⁾ „ 3.589 „ „ „

De Rotterdamsche Kamer legt er voorts den nadruk op, dat de Regeering, door den verkoop in Indië te brengen, zich aansluit bij wat elders geschiedt. De Billiton-Maatschappij verkoopt reeds sedert jaren haar product in het Oosten, het onverwerkt erts aan de Straits Trading Cy. te Singapore en het door haar zelf gesmolten en geraffineerde tin te Batavia. Al het in de Straits Settlements en de Malay States gewonnen erts komt in handen van de genoemde maatschappij, die te Singapore haar smelterijen heeft. Voor hare ertsinkopen dekt zij zich geregeld door verkoop van equivalente hoeveelheden tin op de Singapore-markt, waar alle tinverbruikende landen hunne orders plaatsen. De Londensche Tinhandel voorziet zich op die wijze door inkoop te Singapore. Ook Australië en Zuid-Afrika alsmede China verkopen het afgewerkte tin in het eigen land.

Alles saamgenomen meent de Kamer, dat een gezonde economische politiek het niet aanbevelenswaardig maakt terug te keeren tot het oude stelsel van Gouvernementsaanvoer naar Nederland en verkoop aldaar.

Dat dit advies der Kamer niet onweersproken zou blijven was te verwachten. In dag- en weekbladen werd, in de eerste plaats uit de kringen der belanghebbenden, met klem van redenen tegen de blijvende verplaatsing van de tinmarkt naar Indië opgekomen. Ook de Amsterdamsche Kamer van Koophandel komt in haar dezer dagen vastgesteld antwoord tot een tegengesteld standpunt.

In afwijking van hare Rotterdamsche zuster, tegen wie niet geheel ten onrechte het verwijt is gericht, dat zij de eigenlijke vraag van den Minister onbesproken had gelaten, geeft de Amsterdamsche Kamer in de eerste plaats een overzicht van de verschillende moederlandsche belangen, die door verplaatsing van de markt zouden worden geschaad. Zij bespreekt daarbij de verschillende groepen van personen, reeds in dit artikel genoemd en komt tot de conclusie, dat van dezen kant gezien, inderdaad ernstige economische bezwaren van de verplaatsing het gevolg zouden zijn. „Onze Kamer — aldus vervolgt het schrijven — beseft echter dat zij hiermede niet kan volstaan om tegen die overbrenging te adviseeren, doch dat zij nog zal hebben te

onderzoeken, of tegenover die bezwaren wellicht voordeelen zijn aan te wijzen, welke het verplaatsen der markt niettemin zouden rechtvaardigen. Met name wil zij erkennen, dat de belangen van Nederlandsch-Indië, en in het bijzonder van de Indische schatkist in deze zaak den doorslag moeten geven. Onze Kamer heeft evenwel de overtuiging, dat door verplaatsing van de markt naar Batavia de Indische schatkist niet alleen niet zal worden gebaat, doch integendeel benadeeld."

Het uitvoerig betoog, dat de Kamer tot deze slotsom leidt, en dat voor een deel met het betoog in het adres der Vereeniging voor den Handel in Tin en andere Metalen in Nederland parallel loopt, bespreekt in de eerste plaats enkele speciale punten. Het wegvallen van transport- en verzekeringskosten — van betrekkelijk gering belang, terwijl het Gouvernement bovendien vermoedelijk nog een lagere vracht betaalt dan particulieren — zal zich in een gelijke verlaging van de te bedingen prijs oplossen. Verlies van rente voor de schatkist zou slechts dan uitgesloten zijn, wanneer men zekerheid had, dat ook na den oorlog voor elk te Batavia aangevoerd gedeelte van de productie terstond koopers zouden zijn te vinden. Bovendien zou ook hier dan nog blijven gelden, dat de koper zijn prijs zal stellen onder aftrek van de rente thans door hem wegens vervoer gedeerd. Wat voorts de aan verkoop in Nederland verbonden onkosten betreft, merkt de Amsterdamsche Kamer op, dat ongetwijfeld een verlaging zou plaats hebben, wanneer de commissie van 1¼ pCt. aan de Nederlandsche Handelsmaatschappij kwam te vervallen. Intusschen zouden, gesteld men maakte voor den verkoop in Indië gebruik van ambtenaren of andere personen, deze toch ook moeten worden gehonoreerd, waarbij dan het bezwaar zou bestaan, dat de verkoop wellicht zou worden gebracht onder niet-commerciële leiding.

De vraag, op welke markt ten slotte naar verhouding de hoogste prijs zal zijn te bedingen, geeft de Kamer aanleiding tot de volgende beschouwingen:

„Vóór den oorlog waren er slechts twee distributiemarkten voor tin in deze beteekenis van het woord: Londen voor Straits- en Nederland voor Banka-tin. Deze twee markten waren in staat het artikel met den kortsten leveringstijd zoo dicht mogelijk bij de afnemers te brengen. Ook hieraan moet voor een groot deel worden toegeschreven, dat de prijs van Banka-tin in den regel hoog was, voor Banka-tin in Nederland zelfs hoger dan die van Straits-tin te Londen. Deze hooge prijs zal niet meer kunnen worden behaald, wanneer de markt van Banka-tin uit Nederland verdwijnt en het artikel daardoor de eigenschappen van een „speciaal" tin verliest en tot den rang van een „general" afdaalt.

„Onze Kamer is dan ook van oordeel, dat de hooge opbrengst, die te danken was aan de termijnmarkt en aan de geschiktheid van Amsterdam en Rotterdam om de rol van distributiemarkt te vervullen, na den oorlog niet zal kunnen worden behaald, indien de markt naar Batavia wordt overgebracht; zij wenscht ook dit nog in het kort nader toe te lichten.

„Dat te Batavia een termijnmarkt voor tin zal ontstaan, is niet te verwachten. Immers de consumenten — en in het bijzonder die in Europa — zullen er niet meer op kunnen rekenen, dat zij zich lang te voren voor hunne toekomstige behoeften kunnen dekken en daarmee valt voor hen de grond om voor Banka-tin een hooger prijs te geven, dan voor Straits of andere soorten; veeleer is te verwachten, dat zij liever Straits-tin te Londen, dan Banka-tin te Batavia zullen koopen en bij het verdwijnen van de termijnmarkt vervalt dan tevens voor de tweede hand alle aanleiding om aan het Gouvernement voor Banka-tin een hooger prijs te betalen, dan de pariteit van dien, welke voor andere soorten te Londen wordt genoteerd.

„En dat Batavia nimmer eene distributiemarkt zal

kunnen worden in de beteekenis als hiervoor werd aangegeven, is een gevolg van den grooten afstand tusschen het productieland en de landen, die voor den oorlog als de grootste afnemers gelden, in het bijzonder Midden-Europa. Batavia zal waarschijnlijk de rol vervullen voor Banka-tin, welke Singapore steeds voor Straits-tin vervulde, n.l. die van verscheppingsplaats."

De lezer zal ons deze uitvoerige aanhaling uit het antwoord der Amsterdamsche Kamer ten goede houden. Gezien van de zijde van 's Rijks financiën is dit toch de principiële vraag: Zal het verschil in prijs in Indië en hier te lande al dan niet opwegen tegen de meerdere kosten, die verkoop hier te lande voor de Regeering oplevert?

Dat het bestaan eener termijnmarkt aan de te maken prijzen ten goede kan komen, zal moeilijk kunnen worden ontkend. De beschouwingen der Amsterdamsche Kamer vinden in dit opzicht aanvulling in een ingezonden stuk van den heer J. M. A. Bicker Caarten Jr. in de N. R. C. van 10 April j.l., waarin deze een overzicht geeft van den aard der markt en er op wijst hoe de levendige handel in cedullen er toe leidt, dat de veilingen zelf meer het karakter krijgen van een Settling-day, terwijl de prijs zich in den regel boven Londensche pariteit stelt. Ook anderen oordeelen desgelijks en deelen nog mede hoe Amerika, dat een 25 jaar geleden veel Banka-tin in Nederland kocht, ook thans nog voortdurend biedingen doet, welke alleen daarom niet tot aankopen leiden, aangezien de prijs doorlopend te hoog is. Ook de Rotterdamsche Kamer zelf achtte in haar advies van 1908 de termijnmarkt van veel invloed op den afloop der veilingen. „Vele contracten zijn op termijn afgesloten, de verkopers worden genoodzaakt zich in de veilingen te dekken en geven huns ondanks een krachten steun aan de marktwaarde."

Intusschen is, gelijk de heer A. C. Mees in een artikel in In- en Uitvoer van 28 Maart j.l. terecht opmerkt, met het feit, dat de Nederlandsche prijzen dikwijls ten opzichte van de Londensche pariteit, aan den gunstigen kant zijn, de zaak allermint beslist. Voor den oorlog was Duitschland verre de voornaamste koper op de Hollandsche markt. Moest dan de prijs niet reeds hierom altijd boven Londensche pariteit zijn?

Onder deze omstandigheden is het te betreuren, dat noch de beide Kamers, noch, voor zoover ons bekend, één der deskundigen, die zich over het vraagstuk hebben uitgelaten, getracht hebben in het openbaar een cijfermatig antwoord te geven op de vraag, hoe in de laatste jaren voor den oorlog de netto-opbrengst van de Banka-tin in Nederland zich heeft verhouden tot de netto-opbrengst van de Billiton-tin te Batavia. De uitvoerige onkostenbecijferingen, voor het eerst gepubliceerd in het in 1914 verschenen afzonderlijk Verslag van het Vervoer en den Verkoop van Banka-tin in 1911-'12 en 1912-'13, welk verslag voor 1913-'14 toegevoegd is aan het algemeene Tinverslag, brengen voor een zoodanige berekening waardevolle gegevens, terwijl wellicht, door de verschillen in de resp. Londensche dagprijzen in rekening te brengen, het bezwaar te elimineeren ware, dat de Billitonverkoop op andere dagen plaats vonden dan de veilingen hier te lande. Men zal misschien opmerken, dat het nut der gevonden cijfers slechts betrekkelijk zou zijn, aangezien de Billiton-verkoop veel geringer posten betreffen, terwijl thans en wellicht in de toekomst verschillende andere landen, in de eerste plaats Amerika, koopers van beteekenis kunnen zijn, dit neemt niet weg, dat de cijfers toch zekere aanwijzing zouden kunnen bevatten. Aan den anderen kant zou men ook rekening kunnen houden met het feit dat, gelijk opgemerkt werd, een deel van de thans op den verkoop in Nederland vallende onkosten niet onverbrekkelijk aan dezen verkoopsvorm verbonden zijn. Een dezer posten, het registratierecht, dat in

1913—'14 niet minder dan f 267.000 beliep, is, gelijk ook door de Amsterdamsche Kamer wordt opgemerkt, door art. 60 der nieuwe registratiewet vervallen.

Naast een financieelen heeft het vraagstuk ook een zekeren koloniaal-politiek kant. De Rotterdamsche Kamer wijdt hieraan enkele woorden, waarin zij een beroep doet op de verandering, die in de groote lijnen onzer koloniale politiek is ingetreden en die het oog in de eerste plaats doet richten op een meer zelfstandige ontwikkeling van Nederlandsch-Indië.

Het moet ons van het hart, dat dit betoog ons niet zeer krachtig voorkomt. Legde niet de Indische maar de moederlandsche schatkist beslag op de opbrengsten der veilingen of stond het vast, dat de overbrenging van de tinmarkt naar Indië aan een breeden kring van de Indische bevolking zelve ten goede zou komen, dan ware inderdaad een beroep op de groote lijnen der nieuwere koloniale politiek op zijn plaats. Geen van beiden is echter het geval. Ook het door de Kamer aangehaald voorbeeld van de Indische leening, waartoe zooveel andere motieven hebben medegewerkt en van welke leening bovendien het grootste deel hier te lande en niet in Indië is geplaatst, kan, voorzover het ter zake dienende is, slechts geringe waarde hebben. Met jaarlijk niet minder recht kan men het een eisch van goede koloniale politiek achten, indien, waar zulks zonder schade voor de vrije economische ontwikkeling der kolonie geschieden kan, de banden tusschen moederland en kolonie, ook op economisch gebied, worden aangehaald. Dit blijft waar, ook al ontbreekt uiteraard voor het tin het directe verband dat b.v. ten opzichte van de tabak bestaat tusschen de Nederlandsche markt van het product en de bereidwilligheid van het Nederlandschen kapitaal dezen kolonialen bedrijfstak te steunen.

Natuurlijk, had zich voor het tin in den loop der jaren een geographische verdeling van het afzetgebied ontwikkeld als b.v. ten opzichte van de suiker ontstaan is, dan zou, niet uit koloniaal-politieke doch uit zuiver economische motieven verkoopen in Indië aangewezen zijn. Voor den oorlog was dit echter zoo weinig het geval, dat, zooals uit de in dit artikel medegedeelde cijfers blijkt, alle in 1913 te Batavia verkochte Billiton-tin naar Europa is uitgevoerd. En de voorstanders van een verkoop in Indië hebben voorsnog niet voldoende aannemelijk gemaakt, dat na den oorlog zoodanige geographische verdeling van afzetgebied te wachten is. Trouwens, het behoef wel geen betoog, dat op de ervaring in deze oorlogs-jaren opgedaan voor wat later te wachten zal zijn, niet dan met de uiterste voorzichtigheid een beroep mag worden gedaan.

Intusschen, deze argumenten treffen slechts een deel van het vraagstuk en het geven van een advies ligt niet op onzen weg. Als gezegd betreuren wij het ontbreken van een deugdelijke vergelijking van de financiële resultaten van beide wijzen van verkoop vóór den oorlog, waaraan wij de algemeene opmerking zouden willen toevoegen, dat, voorzover in dezen van bewijslast gesproken kan worden, het feit, dat overal elders de verkoop in het overzeesche productieland zelf geschiedt, de bewijslast wel in de eerste plaats legt op hen, die handhaving van den verkoop hier te lande bepleiten.

INDEX-CIJFERS.

Ofschoon in de afgelopen maand nog aanmerkelijke prijsstijging zich voordeed, bleef deze toch verre onder die, welke bij de laatst gepubliceerde cijfers viel waar te nemen. Het totaalcijfer liep tot 5379 op, einde Maart was dit 5300. Vergeleken met April 1916 constateert men een toename met 1189 eenheden. In procenten uitgedrukt bedraagt de wijziging 224.5 tegen 190.5 een jaar geleden. Wij zijn nu zoover gekomen dat, ten opzichte van den toestand aan den vooravond van den oorlog, de sovereyn meer dan de helft van zijn koopkracht verloren heeft.

Hier volgt de gewone statistiek:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Grondstoffen textiel-industrie.	Delfstoffen.	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April "	560	350 1/2	626 1/2	493	567	2597	118,0
1 Juli "	565 1/2	345	616	471 1/2	551	2549	115,9
Einde Juli "	579	352	616 1/2	464 1/2	553	2565	116,6
" Aug. "	641	369	626	474	588	2698	122,6
" Sept. "	646	405	611 1/2	472 1/2	645	2780	126,4
" Oct. "	656 1/2	400 1/2	560	458	657	2732	124,2
" Nov. "	683	407 1/2	512	473	684 1/2	2760	125,5
" Dec. "	714	414 1/2	509	476	686 1/2	2800	127,3
" Jan. 1915	786	413	535	521	748	3003	136,5
" Febr. "	845	411	552 1/2	561 1/2	761	3131	142,3
" Mrt. "	840	427	597	644	797	3305	150,2
" April "	847	439 1/2	594 1/2	630	816	3327	151,2
" Mei "	893	437	583	600	814	3327	151,2
" Juni "	818	428	601	624	779	3250	147,7
" Juli "	838 1/2	440 1/2	603	625	774	3281	149,1
" Aug. "	841	438 1/2	628	610 1/2	778	3296	149,8
" Sept. "	809 1/2	470 1/2	667	619 1/2	769 1/2	3336	151,6
" Oct. "	834	443 1/2	681	631 1/2	781	3371	153,2
" Nov. "	871 1/2	444	691	667 1/2	826	3500	159,1
" Dec. "	897	446	731	711 1/2	848 1/2	3634	165,1
" Jan. 1916	946 1/2	465	782 1/2	761 1/2	884 1/2	3840	174,5
" Febr. "	983	520 1/2	805 1/2	801 1/2	897 1/2	4008	182,2
" Mrt. "	949 1/2	503	796 1/2	851	913	4013	182,4
" April "	970 1/2	511	794 1/2	895	1019	4190	190,5
" Mei "	1024	529	805	942	1019	4319	196,3
" Juni "	989	520	794	895	1015	4213	191,5
" Juli "	961	525	797	881	1040	4204	191,1
" Aug. "	999 1/2	531 1/2	882	873	1086	4372	198,7
" Sept. "	1018	536 1/2	937	858 1/2	1073	4423	201,0
" Oct. "	1124 1/2	543	990 1/2	850 1/2	1087 1/2	4596	208,7
" Nov. "	1177 1/2	558	1091	850 1/2	1102	4779	217,2
" Dec. "	1294	553	1124 1/2	824 1/2	1112	4908	223,0
" Jan. 1917	1310	561	1137	825 1/2	1119 1/2	4953	225,1
" Febr. "	1312 1/2	581 1/2	1189	829 1/2	1159 1/2	5072	230,5
" Mrt. "	1346	610 1/2	1226	834 1/2	1283	5300	240,9
" April "	1362	642	1240	842	1293	5379	244,5

Aan de aantekeningen van The Economist ontleenen wij het volgende:

Alle groep-cijfers zijn in April toegenomen, levensmiddelen stegen het meest, delfstoffen het minst. Maar overal is de totale stijging het eindresultaat van tegengesteldwerkende krachten. Zoo staat bijv. inlandsche tarwe op het nieuw officieel maximum lager, het zelfde is bij gerst het geval, maar haver wordt beter gewaardeerd. Hoogere noteringen voor schapenvleesch worden ten deele in evenwicht gehouden door goedkoper varkensvleesch. Thee en koffie zijn als gevolg van de invoerbepaling sterk opgelopen. Bij boter constateert men teruggang van betekenis.

Van de artikelen, die niet geheel en al officieel gecontroleerd worden, kan men wellicht katoen beschouwen als hetgeen waarbij in de afgelopen maand de belangrijkste schommelingen zich voordeden. Amerikaanse Middling sloot tenslotte maar weinig hooger doch de good fair bruine Egyptische kwaliteit steeg omtrent 3 pence. Voor den katoenhandel zijn de moeilijkheden groot, de stemming van de markt werd beïnvloed door de waarschijnlijkheid, dat als gevolg van President Wilson's opwekking voedselgewassen in grooter mate te verbouwen, het oppervlak met katoen beplant eene inkrimping zal ondergaan. De officiële notering voor Cleveland no. 3 G. M. B. ijzer kwam op 92/6, maar de bijzondere gebeurtenis hier was stijging van den tinprijs. Bij de diversen deden olieën en zaden een flinken stap voorwaarts.

ERRATUM.

In het artikel „De export-centrale en de uitvoerhandel op Ned.-Indië”, in het vorig nummer, leest men: katoen steeg sedert Januari van 4% op 13 pence. Hier was bedoeld Januari 1915.

AANTEKENINGEN.

Requisitie van Nederlandsche schepen. — De Engelsche regeering heeft van de schepen, die in Engelsche havens lagen en waarvan het meerendeel 15 dezer ons land bereikte, een drietal gerequireerd, de Vegtstroom van de Maatschappij „Ocean”, de Veenbergen en Kelbergen van Furness' Scheepvaart- en Agentuurmaatschappij. Blijkens een Reuterteleggram stelt de Engelsche regeering zich op het standpunt, dat zij gerechtigd is onzijdige schepen op te vorderen, indien veel Engelsch kapitaal in de rederij van zulke schepen betrokken is, aangezien het onmogelijk is deze Engelsche belangen te beschermen, zoolang zulke schepen ongewapend onder onzijdige vlag varen. Dat deze verklaring van het standpunt der Engelsche regeering hier te lande met eenige verwondering ontvangen is, laat zich begrijpen. Is inderdaad een door de Engelsche regeering gerequireerd handelsvaartuig zelfs indien het bewapend is, veiliger dan een schip, dat voor rekening onzer regeering granen of andere voedsel- en grondstoffen naar Nederland vervoert, vooral sedert men van Engelsche zijde de eisch van het aandoen eener Engelsche haven heeft laten vallen? Dichter bij de waarheid zal zijn wie in het nijpend gebrek aan scheepsruimte, waarmede Engeland op het oogenblik te kampen heeft, de eigenlijke reden ziet die de Engelsche regeering tot dezen op ernstige wijze tegen het recht der neutrale vlag indruischenden maatregel heeft doen overgaan. Het feit, dat het grootendeels Engelsch kapitaal is, dat aldus in dienst van den Engelschen aanvoer wordt gesteld, vermag aan de daad haar onrechtmatig karakter niet te ontnemen.

Oorlogsfinanciën in Engeland. — Bij de behandeling van de begroting voor het nieuwe fiscale jaar pleegt de kanselier van de schatkist een overzicht te geven van de financiële positie van het Rijk en de verschillende financiële voorstellen toe te lichten. Ook ditmaal heeft Bonar Law zulks op de hem eigen sobere wijze gedaan en het Lagerhuis heeft zich zonder noemenswaardige discussie met de voorstellen vereenigd. Een vergelijking met de resultaten der voorgaande jaren geeft het volgende beeld:

In miljoenen £	1913/ 1914	1914/ 1915	1915/ 1916	1916/ 1917	1917/ 1918
Totale uitgaven	197	563	1559	2198	2290
Gew. inkomsten	198	226	336	573	638
In % der uitg.	100,5	40,1	21,5	26,1	27,8
Belastingen ..	163	189	290	514	569
In % der uitg.	82,7	33,6	18,6	23,4	24,8

Bij deze cijfers moet in aanmerking worden genomen, dat onder de totale uitgaven gedurende de oorlogsjaren belangrijke bedragen begrepen zijn wegens voorschotten aan bondgenooten, uitgaven, die dus veeleer het karakter dragen van beleggingen en voor een juist gezicht op de eigenlijke oorlogslasten buiten rekening moeten blijven. Voor 1914—'15 en 1915—'16 tezamen — gesplitste opgaven ontbreken — beloopt deze voorschotten 376 miljoen, voor 1916—'17 594 miljoen, terwijl voor 1917—'18 op 400 miljoen gerekend is. Het percentage dat de gewone inkomsten van de eigenlijke oorlogsuitgaven uitmaken stijgt hierdoor voor 1914—'15 en 1915—'16 tezamen tot 32.2 pCt., voor 1916—'17 tot 35.7 pCt. en voor 1917—'18 33.7 pCt., het belastinginkomen voor de overeenkomstige jaren tot 27.4, 32 en 30.1 pCt.

Al is dus voor 1917—'18 door de relatief nog snellere stijging der uitgaven de verhouding ietwat ongunstiger, duidelijk blijkt uit deze cijfers, dat de Engelsche regeering blijft vasthouden aan het stelsel een zoo groot mogelijk deel door belastingen te dekken. Nieuwe belastingen stelde Bonar Law niet voor, wel daarentegen verhooging van de schouwburg- en tabakbelasting en verhooging van de oorlogswinstbelasting van 60 pCt. op 80 pCt. In het Lagerhuis werd door enkelen tegen deze laatste verhooging wel eenig be-

zwaar ingebracht, aangezien men vreesde voor een te grooten druk op den ondernemingslust, hetzelfde argument, dat ook hier te lande werd gehoord, toen het ging om de verhooging van het oorspronkelijk voorgestelde cijfer van 25 pCt. op 30 pCt. Inderdaad blijft van de gemaakte oorlogswinst weinig over, wanneer men in aanmerking neemt, dat van het resteerende deel nog inkomstenbelasting moet worden betaald, welke stijgt tot 5 sh. in het £, dat is 25 pCt. van het inkomen en voor de hooge inkomens nog vermeerderd wordt met een supertax van 1 tot 2 sh. in het £, dus tot 30 en 35 pCt. De inkomstenbelasting, welke ten vorigen jare op dit niveau werd gebracht, bleef ditmaal onveranderd, wat verschillenden in het Lagerhuis aanleiding gaf de reeds verleden jaar geuite klacht te herhalen, dat in het stelsel de supertax verdere verhooging behoorde te ondergaan. Voor 1917—'18 wordt de opbrengst der oorlogswinstbelasting, die in het afgelopen jaar alle verwachtingen overtrof, geschat op £ 200 miljoen, die van de inkomstenbelasting op £ 224 miljoen, tesamen £ 424 miljoen van een belastinginkomen van £ 569 miljoen. Welke lasten ingezetenen moet worden opgelegd om tot dergelijke gigantesque bedragen te geraken, blijkt wel uit de zoeven genoemde cijfers.

Beslag op Duitsche schepen in Amerikaanse havens. — Onder dezen titel verscheen in no. 60 van dit weekblad een artikel, waarin de rechtstoestand der Duitsche schepen in de destijds nog onzijdige Amerikaanse havens behandeld werd, alsmede welke maatregelen Amerika, ten opzichte van deze schepen, zou mogen nemen, mocht de oorlog uitbreken. In verband hiermede ontleenen wij het volgende bericht aan de Chronicle van 7 April j.l.: Op 6 April zijn door Washington bevelen uitgegeven, op de Duitsche koopvaardischepen in de Amerikaanse havens beslag te leggen, als gevolg van het besluiten tot den oorlog door het Congres. Men neemt aan, dat 90 schepen hierdoor getroffen worden. Rapporten door het Treasury Department ontvangen, bevatten dat voor het oogenblik alle schepen onbruikbaar zijn gemaakt. Uit eenige aanwijzingen concludeert men, dat de schepen zoo spoedig mogelijk voor den duur van den oorlog in gebruik genomen zullen worden. De Secretary of the Treasury heeft zich bij de inbeslagneming aldus ter zake geuit: „For the purpose of protecting the vessels from further injury, and until a decision can be reached as to their proper disposition, customs guards have been placed on board all German merchant vessels anchored in the ports of the United States. The officers and crews have been taken into custody by the Department of Labor pending a determination of their status.” Blijkens telegrammen, sedert uit Amerika ontvangen, heeft men nog geen der schepen in gebruik kunnen stellen.

Amerikaansche levensmiddelprizen in 1907, 1913 en nu. — Het Department of Labor te Washington heeft onlangs een nota gepubliceerd aangaande stijging der levensmiddelprijzen. Volgens dit stuk zijn de kosten van voorziening in levensbehoefte voor een normaal gezin gestegen van \$ 339 30 in 1913, op \$ 425 54 thans. Uitgedrukt in het loon kan men zeggen, dat bij een dagverdienste van \$ 3 in 1907 of nu, de werkman er 69 cents op achteruitgegaan is. De sterkste stijging der voedselprijzen vertoonde zich in de laatste vier jaren bij aardappelen in verhouding van \$ 18 96 op \$ 44 69, eieren dito \$ 33 01 en \$ 43 07, meel \$ 15 12 op \$ 25 40 en boter \$ 45 72 op \$ 54 78. Van de geheele lijst voedingsmiddelen vertoonen slechts twee vleeschsoorten eene prijsvermindering vergeleken met vijf jaar terug. Er is ook nog de becijfering gemaakt, dat wanneer men in 1907 voor een dollar in een bepaalde samenstelling een gewicht van 10 pond aan levensmiddelen kon koopen, dit quantum thans is teruggegaan op iets

meer dan 7 pond. Niettegenstaande eene gemiddelde toeneming der loonen met 19 pCt. in de afgelopen 10 jaren en daarbij een afname in het aantal werkuren met 4 pCt., heeft de stijging van de levensmiddelprijzen het loon van den Amerikaanschen werkmans relatief omtrent 16 pCt. verminderd, berekend in reden van voedselquantum, dat hij voor den dollar kan kopen.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Verwerken van haverstroo. De aandacht van belanghebbenden wordt er op gevestigd, dat overwogen wordt het verwerken van haverstroo van den aanstaanden oogst te verbieden of te beperken, zulks met het oog op de grootere waarde als veevoeder van dit stroo in vergelijking met die van andere stroosorten.

Regeling voor industrie-melk. Door den Minister van Landbouw, enz. is vastgesteld eene nieuwe regeling voor industrie-melk, zijnde melk of ondermelk, ter bereiding strekkende van eenig zuivelproduct.

Kaas. De Minister van Landbouw heeft bepaald, dat met ingang van 20 dezer 20 pCt. van den inkoop of de productie van alle kaassoorten, met uitzondering van komijnkaas van Leidsch of Deltsch model, voor het binnenlandsch verbruik beschikbaar moet blijven.

Kaarsen en schemerlichten. De Toewijzingscommissie voor kaarsen, schemerlichten en dergelijke vestigt er de aandacht op, dat onder kaarsen ook worden verstaan vet- en waskaarsen.

Eetbare vetten voor technische doeleinden. In verband met zijne beschikking van 20 April j.l., waarbij het is verboden eetbare oliën of vetten en oliën of vetten, welke eetbaar gemaakt kunnen worden, voor een ander doel te gebruiken dan als levensmiddelen en als grondstoffen voor levensmiddelen, heeft de Minister van Landbouw enz. eene Commissie van Advies ingesteld inzake het gebruik van eetbare vetten voor technische doeleinden.

Maximumprijzen ijzer en staal. Onder intrekking van de beschikking van 24 Januari j.l., aangevuld bij beschikking van 2 Maart, heeft de Minister van Landbouw onder dagteekening van 14 dezer nieuwe maximumprijzen vastgesteld voor handelsmaterialen in ijzer en staal.

Schepenuitvoerwet. Ter kennis van belanghebbenden wordt gebracht, dat de afgifte van eene vergunning krachtens art. 2 der Schepenuitvoerwet voor het uitvaren naar het buitenland van binnenschepen langs rivieren en kanalen aan de landzijde door de daartoe aangewezen inspecteurs der invoerrechten kan worden geweigerd, indien gegrond vermoeden bestaat, dat de in een vorige vergunning voor de wederbinnenkomst van het vaartuig gestelde termijn zonder noodzaak niet is in acht genomen.

Wolvordering. Het voornemen bestaat om ook dit jaar de scheerwol in het geheele land, ter voorziening in de behoeften van het leger en de vloot, weder rechtstreeks van de schapenhouders te doen vorderen. Uitzonderingen hierop zullen aan de betrokken burgemeesters worden kenbaar gemaakt. Ter voorkoming van moeilijkheden en eventuele schade wordt er op gewezen, dat de handel in wol van inlandsche schapen, in verband met het bovenstaande, niet geoorloofd is.

Uitvoer van artikelen, die uit een mengsel van verschillende bestanddeelen bestaan. Geen vergunning tot uitvoer zal meer worden verleend voor artikelen, welke uit een mengsel van verschillende bestanddeelen bestaan, als bijv. nougat, huishoudjam, vischconserven, tenzij gebleken is, dat voor ieder der samenstellende deelen afzonderlijk reeds vergunning tot uitvoer verkregen is.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTOS.

	19 Mei 1917	20 Juli 1914
Ned. Bank	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
{ Disc. Wissels.	4 1/2 " " " '15	4 " " " '14
{ Bel. Binn. Eff.	5 1/2 " " " '15	5 " " " '14
{ Vrsch. in R.C.	5 " " " '15	5 " " " '14
Bank van Engeland	5 " " " '17	3 " " " '14
Duitsche Rijksbank	5 " " " '14	4 " " " '14
Bank van Frankrijk	5 " " " '14	3 1/2 " " " '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " " " '15	4 " " " '14
Russische Staatsbk.	6 " " " '14	5 " " " '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " " " '15	5 " " " '14
Zweedsche Rijksbk.	5 1/2 " " " '16	4 1/2 " " " '14
Zwitserse Nat. Bk.	4 1/2 " " " '15	3 1/2 " " " '14
Bank van Italië	5 " " " '16	5 " " " '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3-4 1/2	—
Javasche Bank....	3 1/2 " " " '09	3 1/2 " " " '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
19 Mei '17	2-2 1/8	2 1/4	4 23/32	4-5/8	—	2-2 1/4
14-19 " '17	2-2 1/4	2 1/4	4 33/32	4-5/8	—	2-3
7-12 " '17	2-2 1/4	2 1/4-2 1/2	4 3/4	4-5/8	—	1 3/4-3 1/2
30 A.-5 M. '17	2-2 1/2	2 1/4-3	4 3/4	4-5/8	—	2 1/2-4
15-20 Mei '16	2-2 3/4	3-3 3/4	4 9/16	—	—	1 3/4-2 1/4
17-22 Mei '15	3 1/2-7/8	3 1/2-4	2 33/32-7/8	—	—	1 7/8
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 1/4	1 3/4-2 1/2

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
14 Mei 1917 ..	11.62 1/4	37.42 1/2	42.65	2.44 1/8
15 " 1917 ..	11.62	37.47 1/2	42.70	2.44
16 " 1917 ..	11.61 1/2	37.37 1/2	42.70	2.43 3/4
17 " 1917 ..	—	—	—	—
18 " 1917 ..	11.56	37.10	42.52 1/2	2.42 7/8
19 " 1917 ..	11.52	36.97 1/2	42.40	2.42
Laagste der week	11.50	36.90	42.35	2.41 3/8
Hoogste " "	11.63	37.47 1/2	42.75	2.44 1/4
12 Mei 1917 ..	11.62 1/4	37.42 1/2	42.75	2.44
5 " 1917 ..	11.63	37.57 1/2	42.80	2.44 1/4
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
19 Mei 1917	47.55	23.42 1/2	69.75	72.87 1/2	99 1/2-100 1/2
Laagste d. w.	47.47 1/2	23.40	69.55	72.60	—
Hoogste " "	47.85	23.70	69.95	73.22 1/2	—
12 Mei 1917	47.85	23.57 1/2	69.67 1/2	72.75	99 1/2-100 1/2
5 " 1917	47.35	23.60	69.95	73.40	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

Gedurende de afgelopen week heerschte een overwegend aanbod voor alle wissels, waarop slechts een uitzondering gemaakt werd voor wissels op de weinig overgebleven neutrale Europeesche landen, waarmede dagelijksche verbintenissen onderhouden worden. Londen liep terug van 11,62 $\frac{1}{4}$ tot circa 11,52. Parijs aanvankelijk nog gezocht, was daarna dubbel flauw, omdat de koers voor Londen in Parijs wederom sterk aantrok, zoodat het slot hier Zaterdag 42,35 aangeboden was. Ook dollars sterk aangeboden 244 $\frac{1}{8}$ —242. Berlijn, na de rede van den Rijkskanselier, beduidend flauwer 37,45—36,95. Weenen 23,65—23,42 $\frac{1}{2}$. Zwitserland ten slotte ook aangeboden: 47,75—47,55. Kopenhagen onveranderd 69,75—69,90—69,75. Zweden iets flauwer 72,95—73—72,87 $\frac{1}{2}$. Roebels zeer onzeker en hier steeds belangrijk beneden pariteit van Londen. Verdere wissels bijna zonder zaken.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
19 Mei 1917	4.76.45	5.73	nom.	41
Laagste d. week..	4.76.45	5.72	—	40 $\frac{7}{8}$
Hoogste „ „	4.76.50	5.73	—	41
12 Mei 1917	4.76.50	5.72 $\frac{1}{2}$	nom.	40 $\frac{7}{8}$
5 „ 1917	4.76.45	5.71 $\frac{1}{2}$	nom.	40 $\frac{3}{4}$
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 $\frac{1}{4}$	95 $\frac{1}{4}$	40 $\frac{3}{16}$

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	27 April 1917	2 Mei 1917	Tijdperk 3 Mei—15 Mei		15 Mei 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 $\frac{7}{10}$	97 $\frac{7}{10}$	97 $\frac{7}{10}$	97 $\frac{7}{10}$	97 $\frac{7}{10}$
B. Aires	d.p.gd.pes.	49 $\frac{3}{16}$	49 $\frac{1}{8}$	49	49 $\frac{7}{8}$	49 $\frac{9}{10}$
Calcutta	sh/d.p.rup.	1 $\frac{4}{8}$ $\frac{3}{32}$	1 $\frac{4}{8}$ $\frac{3}{32}$	1 $\frac{4}{8}$ $\frac{1}{4}$	1 $\frac{4}{8}$ $\frac{1}{10}$	1 $\frac{4}{8}$ $\frac{3}{32}$
Hongkong ..	id. p. \$	2 $\frac{4}{16}$ $\frac{1}{2}$	2 $\frac{4}{8}$ $\frac{3}{8}$	2 $\frac{4}{16}$ $\frac{1}{2}$	2 $\frac{4}{8}$ $\frac{3}{4}$	2 $\frac{4}{8}$ $\frac{3}{8}$
Lissabon	d.p.escudo	31 $\frac{1}{8}$	31 $\frac{1}{8}$	30 $\frac{3}{4}$	31 $\frac{1}{2}$	31 $\frac{1}{8}$
Madrid	Peset. p. £	21.80	21.57 $\frac{1}{2}$	21.40	21.70	21.59
Montevideo ..	d.p.peso	54 $\frac{7}{16}$	54 $\frac{1}{2}$	54 $\frac{1}{2}$	55 $\frac{1}{4}$	55 $\frac{1}{4}$
Montreal....	\$ per £	4.78 $\frac{1}{2}$	4.78 $\frac{1}{2}$	4.78	4.79	4.78 $\frac{3}{8}$
Petrograd ..	R. p. £ 10	167 $\frac{3}{4}$	170	169 $\frac{1}{2}$	186	171 $\frac{7}{8}$
R.d.Janeiro ¹⁾	d.p.milr.	12 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{1}{8}$	13 $\frac{1}{10}$	13 $\frac{3}{4}$	13 $\frac{7}{10}$
Rome	Lires p. £	32.87	33.22 $\frac{1}{2}$	33.22	33.70	33.41
Shanghai ..	sh/d.p.tael	3 $\frac{6}{8}$ $\frac{1}{4}$	3 $\frac{6}{8}$ $\frac{1}{4}$	3 $\frac{6}{8}$ $\frac{1}{4}$	3 $\frac{6}{8}$ $\frac{3}{4}$	3 $\frac{6}{8}$ $\frac{1}{2}$
Singapore ..	id. p. \$	2 $\frac{4}{8}$ $\frac{3}{16}$	2 $\frac{4}{8}$ $\frac{3}{16}$	2 $\frac{4}{8}$ $\frac{1}{8}$	2 $\frac{4}{8}$ $\frac{3}{16}$	2 $\frac{4}{8}$ $\frac{3}{16}$
Valparaiso ¹⁾	d.p.pap.p.	10 $\frac{31}{32}$ $\frac{3}{32}$	11 $\frac{7}{16}$	11 $\frac{11}{32}$	11 $\frac{29}{32}$	11 $\frac{29}{32}$
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2 $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{8}$	2 $\frac{1}{8}$ $\frac{3}{8}$	2 $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{16}$	2 $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{16}$	2 $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{8}$

¹⁾ Noteeringen op 90 dagen.

GOUDE EN ZILVER.

GOUBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert begin Augustus 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Noteering te Londen. te New York.

19 Mei 1917.....	37 $\frac{3}{8}$	74 $\frac{3}{8}$
12 „ 1917.....	38	74 $\frac{7}{8}$
5 „ 1917.....	38	74 $\frac{7}{8}$
28 April 1917.....	37 $\frac{3}{16}$	74
21 „ 1917.....	37 $\frac{3}{8}$	74 $\frac{3}{8}$
20 Mei 1916.....	36	75 $\frac{1}{4}$
22 Mei 1915.....	23 $\frac{9}{16}$	49 $\frac{3}{4}$
20 Juli 1914.....	24 $\frac{15}{16}$	54 $\frac{1}{8}$

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 19 MEI 1917.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 57.567.842,95 $\frac{1}{2}$ B.-bk. „ 55.420,24 Ag.sch. „ 11.088.773,93	f 68.712.037,12 $\frac{1}{2}$
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 8.233.821,—	„ 8.233.821,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 44.861.339,05 B.-bk. „ 3.014.462,50 Ag.sch. „ 38.691.561,48 $\frac{1}{2}$	f 86.567.363,03 $\frac{1}{2}$
Op Effecten	f 81.536.363,03 $\frac{1}{2}$	
Op Goederen en Spec.	f 5.031.000,—	„ 86.567.363,03 $\frac{1}{2}$
Voorschotten a. h. Rijk	„ 13.003.207,60 $\frac{1}{2}$
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 60.945.985,—	
Muntmat. Goud	„ 535.234.346,87	
	f 596.180.331,87	
Munt, Zilver, enz.	„ 7.129.194,96 $\frac{1}{2}$	
Muntmat. Zilver	„ —	„ 603.309.526,83 $\frac{1}{2}$
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.108.870,12 $\frac{1}{2}$	
id. van $\frac{1}{8}$ v. h. kapit.	„ 3.940.898,25	„ 9.049.768,37 $\frac{1}{2}$
Geb. en Meub. der Bank	„ 1.400.000,—
Diverse rekeningen	„ 57.414.560,77
		f 847.690.284,74 $\frac{1}{2}$
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 5.155.090,93 $\frac{1}{2}$	
Bankbiljetten in omloop	„ 757.338.605,—	
Bankassigatiën in omloop	„ 2.850.981,39 $\frac{1}{2}$	
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk	f —	
Van anderen	„ 56.632.548,80 $\frac{1}{2}$	„ 56.632.548,80 $\frac{1}{2}$
Diverse rekeningen	„ 5.713.058,61
		f 847.690.284,74 $\frac{1}{2}$
Beschikbaar metaalsaldo	f 439.015.639,81 $\frac{1}{2}$	
Op de basis van $\frac{3}{16}$ metaaldekking	„ 275.651.212,77 $\frac{1}{2}$	
Minder bedragen bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 2.195.078.195,—	

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	2.632.475,33 $\frac{1}{2}$
Buitenlandsche wissels	47.025,—	
Beleeningen	2.192.662,99
Goud	545.487,22	
Zilver	107.136,95	
Bankbiljetten	10.642.925,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	16.598.354,12 $\frac{1}{2}$	

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	19 Mei 1917	12 Mei 1917
Aan schatkistpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 146.060.000,—	f 147.060.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 54.000.000,—	„ 55.000.000,—
Aan zilverbons ..	„ 105.701.000,—	„ 105.701.000,—
	„ 20.544.301,—	„ 20.099.798,50

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In' duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- bijjetten	Andere opeisbare schulden
19 Mei 1917	596.180	7.129	757.339	59.484
12 " 1917	595.635	7.022	767.982	42.903
5 " 1917	596.027	6.961	785.419	54.812
28 April 1917	596.527	6.858	773.592	62.604
21 " 1917	591.059	6.900	755.256	79.160
14 " 1917	590.555	6.856	755.372	80.222
7 " 1917	590.529	6.680	752.563	73.753
31 Maart 1917	590.515	6.917	745.649	79.535
24 " 1917	591.015	7.011	729.111	94.210
17 " 1917	592.024	6.876	731.798	90.624
10 " 1917	592.024	6.586	739.349	98.414
3 " 1917	591.560	6.481	744.585	89.986
24 Febr. 1917	591.555	6.577	732.694	80.771
20 Mei 1916	538.286	2.304	635.156	54.470
22 Mei 1915	313.981	2.868	476.495	52.915
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Belee- ningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hiervan Schatkist- promessen rechtstreeks			
19 Mei 1917	68.712	54.000	86.567	439.016	74
12 " 1917	71.345	55.000	88.760	439.551	74
5 " 1917	88.126	70.000	93.061	434.013	72
28 April 1917	85.942	69.000	88.893	435.216	72
21 " 1917	78.980	62.000	89.044	430.156	72
14 " 1917	77.830	60.000	88.379	429.372	71
7 " 1917	77.681	60.000	87.316	431.026	72
31 Mrt. 1917	77.537	60.000	86.848	431.495	72
24 " 1917	78.052	60.000	84.953	432.462	73
17 " 1917	79.044	60.000	86.300	433.516	73
10 " 1917	79.421	60.000	87.407	430.158	71
3 " 1917	78.218	58.000	91.014	430.226	72
24 Febr. 1917	58.721	37.000	86.208	434.538	74
20 Mei 1916	29.644	7.300	70.584	401.893	78
22 Mei 1915	58.688	7.000	154.438	210.566	60
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- bijjetten	Andere opeisb. schulden
3 Maart 1917	71.400	22.712	157.271	33.836
24 Febr. 1917	72.391	22.935	157.594	33.974
17 " 1917	72.498	22.232	159.163	35.822
10 " 1917	71.479	22.701	157.860	38.918
4 Maart 1916	48.293	33.232	141.050	30.659
6 Maart 1915	25.913	28.217	120.495	17.247
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
3 Mrt. 1917	6.310	35.906	51.385	8.233	56.616	49
24 Febr. 1917	6.450	35.999	51.360	7.059	57.419	50
17 " 1917	6.513	36.170	54.164	8.137	56.246	49
10 " 1917	6.470	36.514	55.205	8.953	54.276	48
4 Mrt. 1916	6.098	16.901	44.842	26.606	47.183	48
6 Mrt. 1915	5.624	7.884	37.503	6.236	26.581	39
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.²⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeisb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
24 Maart 1917 ..	762	1.043	1.104	939	360
17 " 1917 ..	750	1.053	1.048	939	281
10 " 1917 ..	737	1.083	1.002	940	265
3 " 1917 ..	735	1.090	969	948	259
25 Maart 1916 ..	970	895	835	928	560
27 Maart 1915 ..	1.259	990	1.331	821	646
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN '9 MEI 1917.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 71.226.985	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities,, 7.434.900
	Gold coin and bullion ,, 52.776.985
£ 71.226.985	£ 71.226.985

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities.. £ 45.049.406
Rest ,, 3.135.107	Other securities,, 111.479.848
Public deposits,, 54.172.724	Notes ,, 32.502.830
Other deposits,, 119.375.972	Gold and silver coin ,, 2.242.626
Seven-day and other bills.. ,, 37.907	
£ 191.274.710	£ 191.274.710

Door het uitblijven der Engelsche bladen konden de cijfers van den laatsten weekstaat hierboven niet worden opgenomen.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
16 Mei 1917	54.841	38.514	***	***	***
9 " 1917	55.020	38.724	154.696	28.500	123.279
2 " 1917	55.075	38.850	154.368	28.500	122.637
26 April 1917	55.248	38.227	152.080	28.500	120.125
17 Mei 1916	60.094	34.671	117.182	28.500	83.775
19 Mei 1915	61.707	34.002	43.795	28.500	9.586
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re- serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
16 Mei '17	44.963	108.231	52.996	108.231	34.776	20,43
9 " '17	45.049	111.480	54.173	119.376	34.745	20,02
2 " '17	45.025	114.093	47.226	128.859	34.676	19,69
26 Apr. '17	37.492	114.437	52.450	117.249	35.471	20,90
17 Mei '16	33.187	79.879	60.645	78.583	43.873	31 1/2
19 Mei '15	51.043	145.534	130.382	94.625	36.155	20 1/2
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 3/8

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKBANK.

STAAT VAN 15 MEI 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.554.842.000
davon Goldbestand	2.533.093.000
Reichs- en Darlehenskassenscheine	458.962.000
Noten ander Banken	7.150.000
Wechsel	9.277.793.000
Lombardforderungen	10.059.000
Effekten	107.711.000
Sonstige Aktiva	1.062.926.000
Grundkapital	180.000.000
Reservfonds	90.137.000
Notenumlauf	8.206.299.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten ..	4.592.682.000
Sonstige Passiva	411.326.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grotendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkings-percentage ¹⁾
15 Mei 1917	2.554.842	2.533.093	458.962	8.206.299	37
7 „ 1917	2.550.502	2.532.916	469.176	8.303.592	36
30 April 1917	2.549.222	2.532.548	509.203	8.315.403	37
23 „ 1917	2.549.132	2.532.304	550.426	8.144.933	38
15 Mei 1916	2.502.218	2.462.791	683.630	6.536.244	49
15 Mei 1915	2.424.459	2.376.156	517.136	5.198.980	57
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Mei 1917	9.277.793	4.592.682	4.512.900	444.300
7 „ 1917	8.710.561	3.952.098	4.512.100	454.500
30 April 1917	8.714.760	3.970.984	4.512.400	494.000
23 „ 1917	8.484.810	4.014.336	4.371.900	533.100
15 Mei 1916	5.046.962	1.510.915	1.892.700	642.700
15 Mei 1915	3.988.654	1.547.605	1.182.000	492.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	* Te goed in het Buitenland	* Buit. gew. voorsch. a/d. Staat
17 Mei '17	5.264.420	1.948.706	257.232	760.437	10.300.000
10 „ '17	5.258.602	1.948.706	257.074	761.170	10.100.000
3 „ '17	5.251.443	1.948.706	256.734	864.310	9.900.000
26 Apr. '17	5.242.196	1.947.672	256.595	841.150	9.900.000
18 Mei '16	4.722.895	—	354.269	806.130	7.400.000
20 Mei '15	3.915.654	—	375.225	838.756	5.500.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat
	483.356	1.234.245	1.129.851	19.344.045	2.511.567	67.839
545.625	1.240.905	1.139.976	19.275.171	2.518.154	31.756	
644.638	1.249.616	1.130.383	19.183.388	2.455.479	70.655	
500.390	1.252.569	1.157.536	19.009.853	2.508.788	122.129	
422.418	1.543.909	1.218.552	15.445.556	1.995.536	106.035	
221.086	2.494.609	649.952	11.738.038	2.332.171	80.146	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten” komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In miljoenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegood i/h buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
14 Mei '17	1.478	2.119	119	9.101	1.014	11.457	2.376
6 „ '17	1.480	2.119	123	9.243	964	11.316	2.598
29 Apr. '17	1.480	2.119	122	9.373	939	11.187	2.669
21 „ '17	1.477	2.119	123	9.487	1.007	11.154	3.425
14 Mei '16	1.631	1.224	62	3.647	1.036	6.213	1.825
14 Mei '15	1.571	139	55	1.490	866	3.362	1.374
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

V. BELGIË.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buiten. saldi	Beleening van buiten. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening.	Circulatie.	Rek. Crt. saldi.
17 Mei 1917	382.262	87.368	480.000	76.828	917.730	98.999
11 „ 1917	380.244	87.057	480.000	76.497	916.205	97.891
4 „ 1917	379.991	86.757	480.000	70.483	914.219	92.599
28 April 1917	378.956	86.705	480.000	75.352	905.733	104.910
18 Mei 1916	248.627	63.045	480.000	63.285	694.348	155.905
21 Mei 1915	62.248	7.879	240.000	24.936	248.781	86.256

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circulatie	Dekkings-Percentage ¹⁾
6 Apr. '17	565.102	19.110	100.663	804.680	14.295	73
30 Mrt. '17	577.378	9.282	104.579	740.978	15.941	79,9
23 „ '17	562.536	10.665	106.271	730.819	16.725	79
16 „ '17	559.318	16.176	114.236	744.698	19.444	77
7 Apr. '16	327.338	11.600	64.384	460.513	10.751	71
9 Apr. '15	239.540	30.018	35.251	294.042	10.449	80

¹⁾ Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
18 Mei '17	763.440	3.776.310	28.690	3.621.400	146.630
12 „ '17	737.220	3.849.510	28.740	3.581.170	123.980
5 „ '17	701.150	3.806.720	28.770	3.624.980	79.600
28 Apr. '17	762.090	3.918.520	28.700	3.678.930	121.920
20 Mei '16	663.340	3.528.670	31.630	3.379.220	84.460
22 Mei '15	581.180	2.463.840	37.940	2.421.030	178.530
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

¹⁾ Op basis van 25 % van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 21 Mei 1917.

Alweder hebben politieke factoren in de afgelopen week in hooge mate invloed op het zakenleven uitgeoefend. Meer dan de militaire operaties aan de verschillende fronten vroegen eenige redevoeringen, gehouden in oorlogvoerende landen onze aandacht; het zijn de redevoeringen van den Duitschen rijkskanselier en die van Lord Robert Cecil en Asquith in het Engelsche Lagerhuis.

Vooraf de rede van den rijkskanselier was allerzijds lang te voren met groote belangstelling tegemoet gezien, in de eerste plaats wel in Duitschland zelf, alwaar alle partijen al sedert weken den wensch te kennen hadden gegeven om uit den mond van den kanselier te vernemen, hoe deze als hoogste verantwoordelijke regeeringspersoon in Duitschland thans tegenover hunne opvattingen van het oorlogsdoel stond.

Voor Duitschland's vijanden waren, daar een belangrijke frontverandering ten opzichte van de geallieerden in het algemeen niet werd verwacht, vooral de woorden die aan Rusland zouden worden gewijd, van beteekenis. De goedgezinde houding, die de Deutsche regeering al dadelijk na de omwenteling ten opzichte van Rusland heeft aanvaard, werd door de woorden van den rijkskanselier bevestigd. Duidelijk ligt hieraan ten grondslag de bedoeling om Rusland tot een afzonderlijken vrede te bewegen, die Duitschland thans zeer te stade zou komen, het in staat zou stellen zijn militaire en materiele krachten, welke in weerwil van den ingetreden stilstand aan het Oostelijke front nog altijd geïmmobiliseerd moeten blijven, in hun geheel tegen den vijand in 't Westen in 't werk te stellen.

En aan de andere zijde klinkt hetzelfde parool: Voortzetting. Voortzetting tot de tegenstander gedwongen is de eischen tot ontruiming van de bezette gebieden, herstel en schadevergoeding, voorts gebiedsafstand, in te willigen.

Zoo verschillen dus de eischen der vijanden nog hemelsbreed, zoo gaapt nog een kloof die zelfs den optimistischen beschouwer niet te overbruggen moet schijnen. En alleen de tijd zal leeren hoe de brug zal kunnen worden geslagen, waarop de tegenstanders elkander weder de hand zullen reiken.

Bij de slechts geringe wijzigingen die tot dusver de Russische omwenteling en het partijkiezen van de Vereenigde Staten vermochten te brengen, — welk een teleurstelling leverden deze twee feiten den neutraal die van beide een spoedig einde aan den wereldstrijd verwachtte niet! — zou men tot de slotsom moeten komen, dat alleen de nood die brugbouwer zal kunnen zijn. Een volkomen uitputting van de volkskracht die het einde niet meer wenschelijk doch tot een gebiedende noodzakelijkheid zal maken, willen niet aan beide zijden kinderen tegen grijsaards in het veld treden, moge niet het land in een woestenis verkeeren.

Italië hervat den strijd, levert voor de tiende maal slag aan den Isonzo, de Vereenigde Staten bereiden zich voor om den eersten slag te leveren. De eerste afdeling Amerikaanse troepen vertrekt weldra naar Europa.

Welken omvang die voortbrenging van vernietigingsmiddelen — reeds zonder Amerika's deelneming aan den krijg — heeft aangenomen, daarvan getuigen de volgende getallen; die telkenmale den uitvoer uit de Vereenigde Staten naar Europa van verschillende artikelen gedurende de eerste 2½ jaren van den oorlog vergelijken met een even lang tijdvak onmiddellijk aan den strijd voorafgaande.

De voornaamste artikelen dan, die werden uitgevoerd, waren: ontploffingsmiddelen, tot een bedrag van \$ 992 miljoen tegen \$ 14 miljoen in de periode vóór den oorlog; fabrikaten van koper (voornamelijk materiaal voor granaten) \$ 407 miljoen tegen \$ 21 miljoen; chemicaliën \$ 276 tegen \$ 67 miljoen. Dit maakt te zamen aan hoofdzakelijk direct tot vernieling dienende stoffen een som van \$ 1675 miljoen tegen \$ 102 miljoen in de dertig maanden die den oorlog voorafgingen. Hetgeen in twee en een half jaar van oorlog een gebruik, — grootendeels verbruik — beduidt van wat had kunnen dienen voor een bijna 16½ maal zoo lang tijdvak van vrede, dus voor 41 vredesjaren, aannemende dat wat in die vredesjaren werd uitgevoerd tevens werd verbruikt.

Nog eenige cijfers, deze ook van niet direct vernietiging brengende zaken, doch die in ieder geval ten deele gediend hebben tot onderhoud van menschen en werktuigen die de vernietiging volvoerden, ten deele ook daarom in zoo groote hoeveelheid moesten worden aangevoerd, wijl de productie in de Oude Wereld zoo verre tekort schoot: broodgranen: \$ 1278 miljoen tegen \$ 449 miljoen; vleesch: \$ 638 miljoen tegen \$ 368 miljoen; suiker: \$ 153 miljoen tegen \$ 6 miljoen; paarden en muilezels: \$ 235 miljoen tegen

\$ 12 miljoen; katoenen goederen: \$ 260 miljoen tegen \$ 133 miljoen; wollen goederen: \$ 91 miljoen tegen \$ 11 miljoen; zink: \$ 107 miljoen tegen \$ 2 miljoen; ijzeren en stalen fabrikaten: \$ 1434 miljoen tegen \$ 695 miljoen; ruwe katoen: \$ 1131 miljoen tegen \$ 1332 miljoen; automobielen: \$ 255 miljoen tegen \$ 79 miljoen; in totaal: \$ 5582 miljoen tegen \$ 3087 miljoen.

Dit is een deel van wat de Vereenigde Staten gedurende den oorlog aan de Geallieerden en neutralen in Europa leverden, niet het geheel. Vanzelf spreekt, dat het overgrootste gedeelte van den Amerikaanschen export naar Europa voor de eerstgenoemden bestemd was. Zoo ontving Groot-Britannië in de eerste dertig maanden van den oorlog voor een waarde van \$ 3571 miljoen tegen \$ 1439 miljoen; Frankrijk \$ 1545 miljoen tegen \$ 363 miljoen; Italië \$ 660 miljoen tegen \$ 184 miljoen; Rusland \$ 714 miljoen tegen \$ 67 miljoen; te zamen \$ 6490 miljoen van een totalen uitvoer naar Europa van \$ 7648 miljoen, op een werelduitvoer van \$ 10.562 miljoen. In de periode vóór den oorlog waren deze cijfers voor Groot-Britannië, Frankrijk, Italië en Rusland te zamen \$ 2053 miljoen op \$ 3565 miljoen naar Europa op \$ 5882 miljoen naar alle landen der wereld.

Wanneer men bij het aanschouwen dezer cijfers, ontleend aan een statistiek opgemaakt door een der groote New Yorksche banken, bedenkt, dat deze den uitvoer toonen van artikelen die dienden: ten deele om te vernietigen en vernietigd te worden, ten deele om tekorten als gevolg van den oorlog — natuurlijk boven de vredestekorten — aan te vullen, hierbij in aanmerking neemt de niet te becijferen waarde aan daardoor direct of indirect vernietigd „menschelijke“ en ander materiaal, daarbij overweegt dat, buiten de eigen landen, die zeker nog meer leverden, de Vereenigde Staten wel de voornaamste, doch niet de eenige oorlogslieferancier der Geallieerden waren, dan moet men wel enig inzicht krijgen in de onmetelijke kosten, welke de oorlog in de eerste dertig maanden, alleen nog maar voor de Geallieerden, met zich bracht.

Bovenstaande cijfers illustreeren ook de ongekende voorspoed in die bedrijven, welke zich bezig hielden met het vervaardigen der oorlogsmaterialen, tevens de hooge koersen, die aan de verschillende beurzen bij de betaling in rekening genomen moesten worden. En hun vaste houding, zoodra sprake is van een verlenging van den oorlog, hun zwakke tendentie bij vredesgeruchten.

En daar men te New York in de afgelopen week de crisis in Rusland als een vredesfactor beschouwde, lokten de daaromtrent inkomende berichten sterk aanbod van oorlogsfondsen uit, in sympathie waarmede de geheele lijst koersverliezen toonde. Later in de week werden die berichten gunstiger geïnterpreteerd, waarbij vooral de tijding omtrent de Amerikaanse regeeringsleening van \$ 100 miljoen aan Rusland vertrouwen inboezemde. Toen volgde ook een herstel der koersen. Intusschen verluidde, dat die financieele steun slechts gegeven wordt mits Rusland geen afzonderlijke vrede sluit en het geld slechts voor militaire doeleinden gebruikt, dus tot voortzetting van den oorlog tegen Duitschland.

Te onzent genoot de Amerikaanse afdeling in de afgelopen week doorgaans minder belangstelling dan die voor locale waarden.

	15 Mei.	18 Mei.	21 Mei.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	67 1/2	69 3/8	69 1/2	+ 2
United States Steel Corp. ..	110 1/8	114	114 11/16	+ 4 9/16
Union Pacific	137	138	135 3/8	- 1 5/8
Int. Merc. Marine afgest. ..	29 15/16	30 3/4	30 3/8	+ 1 5/16
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „	84	85 1/4	85 1/4	+ 1 1/4

Op de locale markt waren vooral cultuurwaardeelen, zoo rubber- als suikeraandeelen, in trek.

Scheepvaartwaardeelen verkeerden eveneens de meeste dagen in vaste houding, hoewel ditmaal van omzetten van eenige beteekenis geen sprake was.

Ook in tabakswaardeelen ging slechts weinig om; groote koersschommelingen zijn dan ook niet te vermelden.

Nederlandsche nijverheidswaardeelen vroegen weinig belangstelling.

	15 Mei.	18 Mei.	21 Mei.	Rijzing of daling.
Ned. Ind. Handelsbank	235	233 1/4	233 1/4	- 1 1/4
Nederl. Handel Mij.	193 3/4	195	196 3/8	+ 2 3/8
Amst. Superfosfaatfabriek. ..	150 1/4	153 1/4	154 3/8	+ 4 1/8
P. S. Stokvis & Zonen	360	359	359	- 1
Handelsver. Amsterdam	415 1/2	427 1/2	430 3/4	+ 15 1/4
Kon. Petroleum Mij.	547	544	542	- 5
Amsterdam Rubber Mij. ..	238	238	241	+ 3
Holland Amerika Lijn	359	357	360	+ 1

	15 Mei.	18 Mei.	21 Mei.	Rijzing of daling.
Kon. Hollandsche Lloyd ..	174 ⁷ / ₈	175 ⁷ / ₈	176 ¹ / ₂	+ 1 ⁷ / ₈
Kon. Ned. Stoomboot Mij...	226	224 ¹ / ₄	227 ³ / ₄	+ 1 ³ / ₄
Bothnia Vrachtvaart Mij. . .	367 ¹ / ₂	366 ¹ / ₂	376	+ 8 ¹ / ₂
Deli Maatschappij	514	514	506	- 8

In verband met de geldruimte was nu en dan vraag voor beleggingswaarden te bespeuren. De prolongatiekoers bleef op hetzelfde niveau en noteerde heden: 2¹/₄-2¹/₂.

	15 Mei.	18 Mei.	21 Mei.	Rijzing of daling.
5 % Ned. Werk. Schuld	101 ¹ / ₈	101 ⁹ / ₁₀	101 ⁹ / ₁₀	+ ⁵ / ₈
4 ¹ / ₂ % „ „ „ 1916	100 ¹ / ₂	100 ¹ / ₂	100 ¹³ / ₁₀	+ ⁷ / ₁₀
4 % „ „ „ 1916	93 ⁹ / ₁₆	93 ¹ / ₂	93 ¹ / ₂	+ ⁵ / ₁₆
3 ¹ / ₂ % „ „ „	82 ¹ / ₄	82 ¹³ / ₁₆	81 ¹ / ₄	- 1
3 % „ „ „	74 ¹ / ₄	73 ⁷ / ₈	73 ⁷ / ₈	- 1 ¹ / ₈
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W.	62 ¹¹ / ₁₆	61 ⁹ / ₁₆	61 ¹ / ₄	- 1 ⁷ / ₁₆
5 % Oost-Indië 1915	100 ⁹ / ₁₆	100 ⁹ / ₁₆	100 ⁹ / ₁₆	+ ⁹ / ₁₆
4 % Hongarijes Goud	44 ³ / ₄	44 ¹ / ₈	44 ⁹ / ₁₀	- ⁹ / ₁₀
4 % Oostenr. Kronenrente..	37 ³ / ₄	38	38	+ ¹ / ₄
5 % Rusland 1906	74 ⁷ / ₈	74 ¹⁹ / ₁₆	74 ⁹ / ₄	- ¹ / ₈
4 ¹ / ₂ % Iwangorod Dombrowa	71	71 ¹ / ₂	70 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
4 % Rusland Cons. 1880 . .	62	61 ¹ / ₂	60 ³ / ₄	- 1 ¹ / ₄
4 % Rusland bij Hope & Co.	65	62 ¹ / ₁₀	62	- 3
4 % Servië 1895	45 ¹ / ₄	46 ¹ / ₈	45	- ¹ / ₄
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898 . . .	66 ¹³ / ₁₆	67 ¹ / ₄	68 ⁹ / ₈	+ 1 ⁷ / ₁₆
5 % Brazilië 1895	61 ¹ / ₈	61 ¹ / ₄	61 ³ / ₄	+ ⁵ / ₈
5 % Brazilië 1913	61	60 ⁷ / ₈	63 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₂

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

21 Mei 1917.

Tarwe. De aandacht blijft op Chicago geconcentreerd, waar wij nog steeds de meest wilde prijsbewegingen gadeslaan. Die beweging was aanvankelijk sterk omlaag, zoodat de Julitermijn van 275 tot 219 daalde. De markt herstelde zich evenwel tot 240, doch op 21 Mei is de slotkoers 233. Wat precies de oorzaak is van de scherpe daling, is ons nog niet nauwkeurig bekend; waarschijnlijk is het in hoofdzaak de vrees voor ingrijpen van de Regeering, maar blijkbaar werd ook sterke pressie uitgeoefend op het patriotisch gevoel der graanhandelaren en speculanten. Men maande ieder, die nog tarwe te verkoopen had, aan dit onmiddellijk te doen. Intusschen is de statistische toestand allesbehalve rooskleurig. De zichtbare voorraden, zoowel in de Verenigde Staten als in Canada, nemen sterk af, zoodat het zeker is, dat men aan het eind van dit oogstjaar slechts over een klein overschot zal beschikken. Het vorige oogstjaar begon waarschijnlijk met het grootste overschot, dat

men ooit aan het eind van een oogst gehad heeft, en waar men nu ter nauwernood nog kan hopen op een oogst gelijk aan die van het vorige jaar, volgt hieruit, dat de hoeveelheid tarwe, beschikbaar voor het volgende seizoen, aanmerkelijk bij die van dit jaar ten achter zal staan. Europa zal zich dus niet meer zoo op Noord-Amerika kunnen verlaten en in verband hiermede is het des te ongunstiger, dat Zuid-Amerika den uitvoer geheel heeft stopgezet. Geen wonder, dat men reeds nu veel belangstelling heeft voor den uitzaai in Argentinië, aangezien bij een gunstigen oogst aldaar, men na 1 Januari 1918, een belangrijken uitvoer van dat land zou kunnen verwachten, wat mede in verband met het groote overschot in Australië, Europa afdoende zou kunnen helpen. Wij beschikken nog steeds niet over officieele gegevens betreffende zomertarwe in de Verenigde Staten, doch men heeft te vaak minder gunstig weer gemeld, om te kunnen verwachten, dat het eerste rapport een buitengewoon grooten oogst zal voorspellen. In Canada waar men zeer met gebrek aan arbeidskrachten worstelt, is de uitzaai ruim 14 pCt. kleiner geweest dan verleden jaar.

Ten einde het vervoer en het verschepen van tarwe in Australië te vergemakkelijken, worden groote sommen besteed aan het bouwen van elevators, een maatregel, die dat land natuurlijk ook voor de toekomst zeer ten goede zal komen.

De wereldverscheppingen worden nog steeds niet opgegeven; alleen van Noord-Amerika zijn ze bekend; van dat land waren ze in de afgelopen week wederom zeer klein. Er zal dus van de andere landen zeer veel moeten worden afgeladen, om zelfs in de gereduceerde behoefte van Europa te voorzien, vooral als men de in den laatsten tijd stijgende cijfers der torpedeering in aanmerking neemt.

Mais. Het export-surplus van Zuid-Afrika wordt geschat tusschen 200.000 en 250.000 tons, hetgeen voor de voorziening van Europa een zeer nuttige bijdrage genoemd mag worden, nu Argentinië zoo weinig belooft. De uitvoer van Noord-Amerika blijft nog steeds belangrijk en het is dan ook geen wonder, dat de markt aldaar vast gestemd blijft, vooral ook omdat een middel om te trachten de prijsstijging in tarwe tegen te gaan, is aanmoediging van het gebruik van mais. Bij de scherpe daling van tarwe, is de maïsprijs dan ook niet medegegaan. Ook gerst blijft vast gestemd met weinig aanbod, ofschoon de prijsverhouding van dit artikel tot mais en tarwe aanmerkelijk gewijzigd is, vergeleken met het begin van het oogstjaar. Zelfs de mindere gerstsoorten stonden toen belangrijk hooger genoteerd dan maïs, terwijl op dit oogenblik maïs minstens 20 pCt. à 30 pCt. hooger staat. De prijschommelingen van haver te Chicago blijven betrekkelijk bescheiden en alles

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres *)		
	Tarwe Juli	Maïs Juli	Haver Juli	Tarwe Juni	Maïs Juni	Lijnzaad Juni
21 Mei '17	233	154 ³ / ₈	56 ³ / ₈	17,60	11,85	25,90
14 „ '17	259	156 ¹ / ₂	68 ³ / ₄	16,95	11,65	25,80
22 Mei '16	108 ¹ / ₂	71 ⁹ / ₈	40 ⁹ / ₈	7,35	4,25	10,75
21 Mei '15	128 ¹ / ₂	76 ¹ / ₈	50 ³ / ₄	13,15 *)	5,40 *)	11,80 *)
21 Mei '14	88 ¹ / ₄	67 ¹ / ₈	38 ⁷ / ₈	9,10	5,50	13,05 *)
20 Juli '14	82 *)	56 ³ / ₈ *)	36 ¹ / ₂ *)	9,40 *)	5,38 *)	13,70 *)

*) per Dec. *) per Sept. *) per Mei. *) per Juli.

*) De noteeringen van Buenos Ayres zijn van 11 en 18 Mei.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	21 Mei 1917	14 Mei 1917	22 Mei 1916
Tarwe	588,— ¹	588,— ¹	368,— ¹
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Maïs (La Plata)	345,— ¹	345,— ¹	255,— ¹
Gerst (46 lb. feeding)....	345,— ¹	345,— ¹	363,—
Haver (38 lb. white clipped)	20,— ¹	20,— ¹	16,85
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) .	200,— ¹	200,— ¹	nom.
Lijnzaad (La Plata).....	nom.	nom.	470,—

*) Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	13-20 Mei 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	13-20 Mei 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe.....	11.090	138.042	235.039	12.180	16.733	4.225	154.755	239.264
Rogge	—	8.465	12.027	—	—	—	8.465	12.027
Boekweit	—	2.314	5.539	—	—	500	2.314	6.039
Maïs	3.705	77.641	79.990	—	54.331	49.870	131.972	129.860
Gerst	—	22.949	41.019	—	9.563	4.549	32.512	45.568
Haver	—	10.025	21.660	—	15.042	4.218	25.067	25.878
Lijnzaad	—	8.322	41.676	—	7.560	32.790	15.882	74.466
Lijnkoek.....	209	19.432	67.800	—	20.576	4.165	40.008	71.965
Tarwemeel	831	6.243	450	195	195	—	6.438	450

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	—	113.032	276.013	—	—	—	113.032	276.013
Maïs	—	7.479	46.697	—	—	—	7.479	46.697

toont aan, dat er voor dit artikel in de Unie geen nood bestaat. In Europa daarentegen zijn de voorraden zeer gering en ook in Engeland heeft men maatregelen genomen om het verbruik zooveel mogelijk te beperken. De rantsoenen die bedrijfspaarnden krijgen blijven zeer ruim, daarentegen mag aan luxe paarden in het geheel geen haver meer gevoerd worden. In lijn z a a d doen zich geen nieuwe gezichtspunten voor en na een aanvankelijke daling zijn de markten weer vast en stijgend.

Buitenlandsche granen in Nederland.

In langen tijd is de aanvoer van tarwe niet zoo bevredigend geweest als in de afgelopen week. Bij het zoo gereduceerde verbruik is ontegenzeggelijk de voorraad toegenomen, hetgeen evenwel zeer noodzakelijk is, aangezien zonder twijfel in de toekomst, de aankoop en het vervoer groote moeilijkheden zal opleveren. Nog steeds zijn de ca. 40 booten, die in onze havens liggen, niet uitgevaren, ten einde graan voor Nederland aan te voeren, en het is te hopen, dat dit spoedig zal geschieden, aangezien er anders natuurlijk een langdurige periode zal volgen, gedurende welke de aanvoeren weinig of niets zullen bedragen.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	IJzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
18 Mei 1917..	nom.	130.-/-	250.7/6	30.10/-	—
11 „ 1917..	nom.	130.-/-	243.-/-	30.10/-	—
19 Mei 1916..	82/6	138.-/-	197.5/-	31.15/-	95.-/-
21 Mei 1915..	65/1	73.5/-	162.5/-	20.-/-	73.-/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review“
van 5 en 12 Mei 1917).

Londen. Petroleum. Ook in de afgelopen twee weken is er geen verandering gekomen in de petroleum-prijzen, welke zijn gebleven als volgt:

Water White	1 s. 3 d.
Standard White	1 s. 2 d.
Second Grade	1 s. 1½ d.

Smeeroliën. De noteringen voor smeeroliën bleven gedurende de twee laatste weken op hetzelfde niveau gehandhaafd.

American pale	vanaf £ 24.10 s. tot £ 33
American red	„ £ 26 „ £ 33
American filt. cyl.	„ £ 26
American dark cyl.	„ £ 19

Benzine. De toestand van de markt heeft geen verandering ondergaan. De prijzen zijn eveneens onveranderd gebleven.

No. 1	2 s. 10 d.
No. 2	2 s. 9 d.
No. 3	2 s. 8 d.

Alle merken zijn in Schotland en Ierland 1 d. per gallon duurder.

Bij bovenstaande prijzen moet 6 d. per gallon verbruiksbelasting worden gevoegd.

Terpentijn. Op 4 Mei waren de terpentijn-prijzen als volgt teruggelopen:

Loco	van 54 s. 9 d. tot 53 s. 3 d.
Mei/Augustus....	„ 55 s. 9 d. „ 54 s.
September/Dec. .	„ 57 s. 3 d. „ 55 s. 9 d.

De daarop volgende week daalden de prijzen eenigszins, doch op 11 Mei was de notering dezelfde als op 4 Mei.

Paraffine. De prijzen zijn onveranderd gebleven, en wel:

Smeltpunt	140°	6½—7 d. per lb.
„	130—132°	6 d.
„	125—127°	5½ d.
„	118—120°	5¾ d.

De voorraden zijn klein.

Stookolie en vethoudende oliën zijn niet officieel genoteerd.

Liverpool. Petroleum-producten vinden vasten verkoop en Amerikaansch wordt 1 s. 1 d. tot 1 s. 2 d. per gallon genoteerd. Er is geen aanvoer van Russische olie op de markt. Benzine staat 2 s. 10 d. per gallon (kleinhandel) genoteerd.

Bakou. De markt voor ruwe olie blijft vast en noteringen staan op 65 kopeken per poed.

New York. De prijzen zijn:

Geraffineerd in kisten.....	12,75 c. per gallon
Standard White in vaten ..	10,25 c. „ „
Credit Balances	3,05 c. „ „
Pennsylvanian Crude	\$ 3,10 per vat.

Philadelphia. Standard White heeft zich op 10,25 c. per gallon gehandhaafd.

WOL.

De volgende verkoop te Londen is vastgesteld op 24 dezer. Men veronderstelt dat ongeveer slechts 80.000 balen onder den hamer zullen komen.

Van de markt te Bradford valt niets belangrijks te berichten. Vrije afdoeningen waren er nagenoeg niet. De noteringen zijn dan ook als volkomen nominaal te beschouwen.

Volgens de statistieken van de heeren Dalgety & Co. Ltd. bedroeg de afname van den uitvoer van Australazië voor de periode 1 Juli 1916—28 Februari 1917:

voor Australië.....	396.702 balen
„ Nieuw Zeeland ..	113.240 „

Totaal..... 509.942 balen

Noteeringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
18 Mei 1917.....	72	57	45	38	32
11 „ 1917.....	72	56½	45	37½	32
19 Mei 1916.....	47	38	32½	28½	25

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen. (Middling Uplands.)

	18 Mei '17	11 Mei '17	4 Mei '17	18 Mei '16	18 Mei '15
New York	20,80 c	19,80 c	20,05 c	13,35 c	—, — c
Liverpool	13,26 d	12,80 d	12,89 d	8,66 d	5,36 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '16 tot 11 Mei '17	Overeenkomstige perioden	
		1915—'16	1914—'15
Ontvangsten Gulf-Havens..	4734	4391	6676
„ „ Atlant. Havens	1892	2364	3524
Uitvoer naar Gr. Britannië	2326	2200	3436
„ „ t Vasteland.	1956	2086	3756
„ „ Japan etc...	464	383	423

Voorraden in duizendtallen	11 Mei '17	11 Mei '16	11 Mei '15
Amerik. havens.....	933	1170	1241
Binnenland.....	850	750	649
New York	67	231	229
New Orleans	168	298	294
Liverpool	607	732	1553

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester dd. 25 April 1917.

De in ons laatste bericht gerapporteerde daling van prijzen van Amerikaansche katoen, heeft gedurende de afgelopen week verder voortgang gemaakt, totdat Maandag j.l. de markt plotseling omsloeg en doordat het aanbod slechts zeer klein was, prijzen sterk stegen, zoodat tenslotte Amerikaansche katoen weer 50 punten en Egyptische zelfs 210 punten hooger is. De vooruitzichten van de nieuwe oogst zijn wel eenigszins verbeterd, doch men schijnt dit seizoen geen noemenswaardige uitbreiding van den aanplant te mogen verwachten. Fluctuaties van Egyptische katoen zijn zeer hevig geweest, doch verkoopen blijven tot een minimum beperkt.

Hoewel men niet veel hoort van garenverkoopen, zijn spinners toch vaster gestemd, zoodat men wel moet aannemen, dat er nogal wat gedaan is. De vraag voor het Binnenland blijft echter beperkt en de meeste contracten worden vlot geleverd, doch prijzen zijn over het algemeen hooger en de spinners verzetten zich hardnekkig tegen elke verdere inkrimping van hun marge. Bij exportzaken blijft

de levering nog steeds de groote moeilijkheid. Door de groote ophooping van goederen in de havenplaatsen, het geringe aantal stoomschepen, dat disponibel is en de moeilijkheden in het spoorwegvervoer, zijn groote vertragingen niet te vermijden. De vraag blijft echter goed en de neutrale markten blijven geregeld orders plaatsen. Er gaat niet veel om in Egyptische garens en alleen die spinners, welke ruim van katoen voorzien zijn, kunnen op de tegenwoordige prijzen nog orders aannemen.

De doekmarkt blijft kalm, hoofdzakelijk door de nieuwe bepalingen betreffende verpakking enz. en verder door de verhoogde Regeeringsmolestpremie, die thans 5½ pCt. bedraagt. Gebleekte Shirtings zullen in plaats van in kisten, voortaan in balen verpakt moeten worden en moet men nog afwachten hoe deze nieuwigheid door de Indische en Chineesche handelaren beoordeeld zal worden. Ofschoon enkele firma's wel meer vraag van het Verre Oosten rapporteeren, komen er toch niet veel orders tot stand, zoodat dan ook een groot aantal weeftouwen stil staat. De kleinere markten zijn over het algemeen in een gunstiger conditie en hebben bijna alle zeer kleine voorraden. De kooplust blijft echter nog gering, voornamelijk door de onzekerheid in de verschepingen.

RUBBER.

De markt gaf in de afgelopen week weder een herhaling te zien van de voorafgaande. De stemming blijft kalm, de grondtoon is echter tamelijk vast en er bestaat over het algemeen meer neiging tot koopen, dan tot verkoopen.

De week sluit prijshoudend op nagenoeg onveranderde noteeringen:

Prima Hevea Crêpe Mei/Juni 3/-½ einde vorige week 3/-¼
Juli/Dec. 3/-½ " " " 2/11¾
Hard cure fine Para..... 3/1 " " " 3/-½

SUIKER.

De vastere stemming aan onze Bietsuikermarkt bleef gehandhaafd. Het opslaan van de aangediende Meisuikers had meerdere vraag voor dekking door contramine ten gevolge, doch bleven zaken beperkt, daar verkoopers opnieuw hunne vraagprijzen verhoogden. De markt sloot met koopers voor Mei-levering tot f 22¾ en verkoopers tot f 23 15/16, zoodat nog een belangrijk prijsverschil overbrugd moet worden om tot zaken te komen.

De verminderde uitzaai van beetwortels in Duitschland wordt door F. O. Licht in doorsnee op 3 tot 4 % getaxeerd. Volgens berichten uit Oostenrijk gelooft men thans weder, dat de beplante oppervlakte niet alleen gelijk zal zijn aan die van verleden jaar, maar haar zelfs ietwat zal overschrijden.

In Engeland bedroegen op 1 Mei de voorraden in Bond 71.000 tons tegen 97.850 tons verleden jaar en de voorraden in de raffinaderijen 12.450 tons tegen 12.300 tons. In den laatsten tijd heeft Engeland weer eene post Cubasuiker gekocht, doch nieuwe oogst Javasuiker wordt alsnog genegeerd, niettegenstaande de belangrijk lagere prijzen.

Onder deze omstandigheden en bij de moeilijkheden die andere Europeesche landen ondervinden voor het verkrijgen van scheepsruimte tot vervoer der suikers, is het niet te verwonderen dat de stemming op Java a lusteloos was. Volgens telegrafische berichten bedroeg de afscheep gedurende Februari 49.000 tons en gedurende Maart 54.000 tons tegen 44.860 tons en 57.000 tons verleden jaar, dus in totaal van April 1.386.812 tons tegen 1.144.534 tons in het vorig jaar. Er zijn onlangs eenige stoomers op Java aangekomen om het eenigen tijd geleiden door de Engelsche Sugar Commission gekochte kwantum 1916-suikers weg te halen. Hierdoor komt opslagruimte vrij voor de binnenkomende nieuwe suikers.

In Amerika is de markt wat teruggelopen. Waren een week geleden Spot Centrifugals nog met 6,21 c. genoteerd, thans luidt de noteering 5,95 à 6,02 c. Blijkbaar heeft Engeland van deze flauwere stemming gebruik gemaakt om wat Cubasuiker in te slaan. De aanvoeren in de 5 Atlant. havens bedroegen 73.000 tons, de versmeltingen 63.000 tons en de voorraden 329.000 tons.

Cuba - statistiek:

	1916/17	1915/16	1914/15	
Ontv. der week tot 5 Mei.	93.099*	94.914	116.000	tons
Totaal sedert 1 Dec. 1916	1.713.524	2.438.327	1.873.786	"
Werkende fabrieken	?	123	166	"
Export d. week tot 5 Mei.	83.000	90.053	61.000	"
Totaal sedert 1 Dec. 1916	1.039.823	1.502.565	1.160.040	"
Totaal voorraad op 7 Mei	573.000	934.946	680.000	"

* Slechts 6 havens.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Mei	Londen			New York 95% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
18 Mei 1917....	f 23 ¼	47/1 ½	—	32/6	6,02
11 „ 1917....	„ 21 ¾	47/1 ½	—	32/6	6,27 à 6,82
18 Mei 1916....	„ 31	47/1 ½	21/-	31/9	6,52
18 Mei 1915....	„ 22 ¾	31/-	19/3	—	4,89
21 Juli 1914....	„ 11 15/32	18/-	—	—	3,26

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Er valt van onze markt niets te vermelden.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
19 Mei 1917	95.000	6275	1.324.000	5900	13 ¾
14 „ 1917	138.000	6125	1.338.000	6000	13 7/10
7 „ 1917	192.000	6800	1.337.000	6000	13 7/32
19 Mei 1916	130.000	7425	1.324.000	5900	12 7/32

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
19 Mei 1917	20.000	2.107.000	38.000	9.519.000
19 Mei 1916	17.000	3.092.000	36.000	11.057.000

COPRA.

In den toestand van de markt kwam deze week nog niet veel verandering.

Ceylon cif. Londen £ 45.10.-.

Een klein postje Malabar Copra stoomend naar Marseille werd tot £ 77.- gedaan (volgens bericht uit Londen).

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

19 Mei 1917....	f 52 ¾	} N.O.T.-condities.
12 „ 1917....	nom.	
19 Mei 1916....	„ 38 ½	
19 Mei 1915....	„ 72	
20-25 Juli 1914....	„ 28 ¾	

VERKEERSWEZEN.

BINNENVRACHTEN.

In de afgelopen week was het aantal binnenvarende schepen grooter dan in de vorige week. De volgende vrachten werden besteed:

175 last suiker van Amsterdam naar Gorinchem	à f 1,40 p. last
100 „ „ „ „ „ Vlaardingen	„ „ 1,75 „ „
75 „ kolen „ „ Rotterdam „ Utrecht	„ „ 1,75 „ „
60 „ „ „ „ „ Tiel	„ „ 2,50 „ „
800 „ „ „ „ „ Amsterdam	„ „ 1,40 „ „
50 „ „ „ „ „ Middelburg	„ „ 2,25 „ „
50 „ „ „ „ „ Vlissingen	„ „ 2,25 „ „
150 „ „ „ „ „ Breda	„ „ 2,10 „ „
100 „ „ „ „ „ Lobith	„ „ 2,50 „ „
30 „ „ „ „ „ St. Pieter	„ „ 4,— „ „

BEVRACHTINGEN.

19 Mei 1917. Bevrachtingen in de open markt vonden gedurende de laatste weken nauwelijks plaats. Ongeveer negentig percent van de Britsche handelsvloot moet opgekommendeerd zijn, terwijl de schepen van de overige geallieerden onder den een of anderen vorm eveneens onder controle staan. Zodoende komen slechts neutrale booten voor bevrachting in aanmerking, welke, bij het steeds toenemend gebrek aan ruimte, vrijwel de condities naar goeddunken kunnen dicteeren. Zoo werd van Bombay naar West-Europa ca. 100-meer vracht betaald dan enkele weken geleden; voor de kolenvaart van Engeland op Fransche havens in het Kanaal

werden booten gehuurd tot 120/- à 140/- per ton laadvermogen per maand met lage molestverzekering.

Van Indië komen gunstige oogstberichten over tarwe en rijst, doch, niettegenstaande fabelachtige vruchten te bedingen zouden zijn, zenden neutrale reeders hun schepen bij voorkeur niet in die richting, omdat, door het nemen der Middellandsche Zee route, het gevaar van duikbootaanvallen aanmerkelijk grooter is dan op andere trajecten. Vermoedelijk zullen eerlang Japansche schepen voor dit verkeer in aanmerking komen.

Een aantal onzijdige schepen werd afgesloten voor de betrekkelijk veilige vaart van Noord- of Zuid-Amerika en West-Indië tot verhoogde vrachtcijfers.

De tot dusver vrije invoer van mijnhout in Engeland werd eveneens aan banden gelegd; speciale vergunning tot invoer moet in het vervolg gegeven worden, zooals reeds het geval is met andere houtsoorten.

Het verbod van uitvoer van tarwe en meel uit Argentinië stelde een aantal kustvaartuigen buiten dienst; deze werden aan de geallieerden verkocht en met stukgoed naar Europa gezonden.

Kolenvrachten bleven onveranderd hoog, vooral naar onzijdige landen. De toch reeds beperkte scheepsruimte verminderde echter meer en meer door de werkzaamheid van duikbooten.

In Frankrijk werd verplichte verzekering tegen molest gevaar ingevoerd tot sterk gereduceerde premies. Voor de vaart tusschen Algiers en Marseille werd de premie van ca. 6 op 2 $\frac{3}{4}$ % gesteld, voor de kolenvaart op Kanaalhavens ca. 8 op 3 % voor stoomschepen en van ca. 11 op 4 $\frac{1}{2}$ %, voor zeilschepen, alles per maand; voor de transatlantische vaart van 12 à 15 % op ca. 5 $\frac{1}{4}$ % per reis.

Uit de Vereenigde Staten wordt bericht, dat de voorl. neutralen in aanbouw zijnde schepen door de regeering opgevorderd zullen worden. Met het zoeklaar maken van Duitsche en Oostenrijksche vaartuigen wordt voortgang gemaakt; men verwacht spoedige indienststelling.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
14/19 Mei 1917	—	—	—	—	—	—
7/12 „ 1917	—	—	—	40/-	—	—
15/20 Mei 1916	—	—	—	14/-	f110.-	173/-
17/22 Mei 1915	—	—	10/-	8/-	62/6	67/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 $\frac{1}{4}$	1/11 $\frac{1}{4}$	12/-	12/-

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
14/19 Mei 1917	—	—	—	—
7/12 „ 1917	—	—	—	—
15/20 Mei 1916	—	—	—	560/-
17/22 Mei 1915	—	—	—	220/-
Juli 1914	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekenland Middlesbro'	Poti Middlesbro'
14/19 Mei 1917	—	—	—	—
7/12 „ 1917	—	—	—	—
15/20 Mei 1916	18/6	19/6	—	—
17/22 Mei 1915	11/3	13/9	—	—
Juli 1914	4/3	5/4 $\frac{1}{2}$	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
14/19 Mei 1917	—	—	—	—	—	—
7/12 „ 1917	69/-	101/3	140/-	—	—	—
15/20 Mei 1916	fr 66,-	95/-	112/6	60/-	f 6,50	—
17/22 Mei 1915	„ 16,50	30/-	22/6	25/9	„ 6,—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
14/19 Mei 1917	—	—	—	—
7/12 „ 1917	375/-	400/-	—	160/-
15/20 Mei 1916	133/9	140/-	—	150/-
17/22 Mei 1915	55/-	—	—	85/-
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

Hout gezaagd en pitch-pine per St. Pct. Standard van 165 kub. vt., mijnstutten per vadem van 216 kub. vt.
Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

ADVERTENTIËN

Nederlandsche Bank voor Russischen Handel

BANQUE NÉERLANDAISE POUR LE COMMERCE RUSSE

Kapitaal 5.000.000 Roebels.

Kantoor: 20 NEWSKY PROSPECT

Telegramadres: NEDRUSBANK

PETROGRAD.

De Bank neemt gelden à deposito en in rekening-courant en verricht alle soorten wissel- en bankzaken.

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot alle kantoren van de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ en de TWENTSCHE BANK, zoomede tot de heeren HOPE & Co. en LIPPMANN, ROSENTHAL & Co. te Amsterdam en R. MEES & ZONEN te Rotterdam.

INCASSO-BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - ALMELO - DORDRECHT

Volgestort Kapitaal f 10.000.000,—

Reserve f 1.664.000,—

KANTOOR TE ROTTERDAM, LEUVEHAVEN W.Z. 103

J. & J. M. VOORHOEVE
Makelaars in Assurantiën
Anno 1836

ROTTERDAM

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen Beurskoers
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,—
op elk goed effectenkantoor

GEO. H. MCFADDEN & BRO. COTTON MERCHANTS

PHILADELPHIA—NEW YORK

Vertegenwoordiger voor Nederland: D. BREEKLAND, Oldenzaal—Enschede

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Ver-
koop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen
van elken aard.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

KAPITAAL EN RESERVEN f 5.500.000,—

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 pCt.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET
JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR
GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR
OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

PRACTISCH EFFECTENBOEK

ter vereenvoudiging van admini-
stratie en ten gebruike voor de

VERMOGENSBELASTING

Prijs f 1,—

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

RUSSISCH-HOLLANDSCHE BANK

RUSSKO-GOLLANDSKI BANK

Telegram-Adres: PETRODAM

BANQUE RUSSO-HOLLANDAISE

PETROGRAD — NEWSKI PROSPEKT 21

ILINKA IPATEWSKI PEREOULOK 3 — MOSCOU

Volgestort Kapitaal Rs. 10.000.000

Rentevergoeding op chèque-rekeningen
tot nader order 4 pCt.

Reserven Rs. 1.000.000

Financiering van im- en export. Rembours-credieten. Incasséering en aan- en verkoop van wissels. Handelsinformaties.

Inlichtingen verkrijgbaar bij de Hoofdvertegenwoordiging voor Nederland:

de Rotterdamsche Bankvereniging te Amsterdam en Rotterdam

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, AALSMEER, BEVERWIJK, HILLEGOM, HOOFDDORP, LISSE, IJMUIDEN

Volgestort Kapitaal f 3.050.000,—

Reserve f 712.500,—

GEBR. VAN UDEN

ROTTERDAM - AMSTERDAM - ZAANDAM

Reeders en Cargadoors
Bevrachtingsagenten - Expeditieuren
KOOP en VERKOOP VAN SCHEPEN

Telegram-Adres: „VANUDEN”

PIERSON & Co.
AMSTERDAM

BOISSEVAIN & Co.
NEW YORK

FINANCIEREN IN- EN EXPORT. — BEHANDELEN VERSCHEPINGS- EN ANDERE DOCUMENTEN.
BEZORGEN OPSLAG, VERSCHEPING EN ASSURANTIE VAN GOEDEREN.
FOURNEEREN EN INCASSEEREN WISSELS OP ALLE PLAATSEN IN DE VER. STATEN EN CANADA.
OPENEN REKENING-COURANT MET RENTE-VERGOEDING.

PHS VAN OMMEREN REEDER, CARGADOOR, EXPEDITEUR,
ROTTERDAM ASSURANTIE

Agent van Stoomvaartlijnen naar: AUSTRALIË en NIEUW-ZEELAND, CHINA en JAPAN, BRITSCHE-INDIË, ZUID-AFRIKA, CHILI en PERU,
MEXICO, WEST-INDIË, LONDON, LIVERPOOL, MANCHESTER, SOUTHAMPTON en CORK.

PHs. VAN OMMEREN (LONDEN) LTD, LONDEN
THE PH. VAN OMMEREN CORP'N OF NEW YORK, NEW YORK

VAN ES & VAN OMMEREN, AMSTERDAM
COMPTOIR MARITIME ANVERSOIS, ANTWERPEN

VEREENIGDE CHEMISCHE FABRIEKEN

Telefoon: 2053, 2072 en 2073

Hoofdkantoor: Haringvliet No. 100

Telegram-Adres: „RODUMA”

ROTTERDAM

KUNSTMESTSTOFFEN

Fabrieken te: KRALINGSCHEVEER, ZWIJNDRECHT en GRONINGEN

WEISE & Co. ROTTERDAM
AMSTERDAM

Import van en Handel in

OVERZEESCHE PRODUCTEN

speciaal RUBBER, GUTTA-PERCHA en BALATA

Een polis der

NILLMIJ

van 1859

's-Gravenhage, Veenestraat 1

geeft volledige
zekerheid en rust.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, CHERIBON, HONGKONG, INDRAMAJOE,
MEDAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SINGAPORE,
SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 30.000.000,—

Reserven f 14.000.000,—

VAN RIJN & Co

UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN
VAN DE UTRECHTSCH

FIJNE TAFELMOSTERD

DE SPAARNE-BANK

HAARLEM

Gestort Kapitaal en Reserves f 1.184.000,—

REKENING-COURANT, CREDIETEN, INCASSEERINGEN, ASSURANTIËN,
WISSELS, EFFECTEN, COUPONS, PROLONGATIËN, DEPOSITO'S, ENZ.

WERKSPoor, AMSTERDAM

Land- en Scheeps-Machines - Dieselmotoren
Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen
Ijzerconstructiën